სახ. საბ. რესპუბ. ბიბლიოთეკა

პროლეტარელებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

კომუნისტი

გაზეთი გამოდის 1920 წლის 3 ივნისიდან

საქართველოს კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის, საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს და მინისტრთა საბჭოს ორგანო

КОММУНИСТИ — ОРГАН ЦК КП ГРУЗИИ, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ ГРУЗИНСКОЙ ССР

№ 208 (20549) — პარასკევი, 8 სექტემბერი, 1989 წელი. — ფასი 3 კაპ.

ე. ა. შევარდნაძე საქართველოში

რამდენიმე დღეს საქართველოს სს რესპუბლიკაში იყო სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პოლიტბიუროს წევრი, სსრ კავშირის საგარეო საქმეთა მინისტრი ე. ა. შევარდნაძე. იგი ეცნობოდა რესპუბლიკის საქმის ვითარებას.

აფხაზეთის ასს რესპუბლიკაში გაიმართა საფუძვლიანი საუბრები მის ხელმძღვანელებთან. ავტონომიური რესპუბლიკის საზოგადოებრიობის წარმომადგენლებთან. საუბარი შეეხებოდა პოლიტიკური ვითარების ნორმალიზაციის გზებს, იმას, რომ საჭიროა შრომითი რიტმის აღდგენა, დისციპლინისა და მართლწესრიგის დაცვა, პოზიტიური ცვლილებების უზრუნველყოფა საზოგადოებრივი ცხოვრების ყველა სფეროში.

თბილისში ე. ა. შევარდნაძემ მოხაწილეობა მიიღო საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის პიუროს სხდომაში, რომელმაც განიხილა რესპუბლიკაში საზოგადოებრივ-პოლიტიკური და სოციალურ-ეკონომიკური ვითარების შემდგომი გაჯანსაღებისა და სტაბილიზაციის ღონისძიებათა საკითხი.

გაიმართა ე. ა. შევარდნაძის შეხვედრა ამიერკავკასიის წითელდროშოვანი სამხედრო ოლქის აბალ სარდალთან, გენერალ-პოლკოვნიკ ვ. ო. პატრიკეევთან და ამიერკავკასიის წითელდროშოვანი სამხედრო ოლქის სამხედრო საბჭოს წევრთან — პოლიტსამმართველოს უფროსთან, გენერალ-ლეიტენანტ ა. ნ. ნოვიკოვთან. განიხილეს თბილისის აპრილის ამბებთან დაკავშირებით რესპუბლიკის მშრომელებსა და ოლქის მეომრებს შორის შერყეული ნდობისა და ურთიერთგაგების აღდგენის, ტრადიციული ურთიერთობის განმტკიცების საკითხები.

შეხვედრაზე მონაწილეობდნენ სამხრეთის მიმართულების ჯარების მთავარსარდალი, არმიის გენერალი ნ. ი. პოპოვი, სამხრეთის მიმართულების ჯარების სამხედრო საბჭოს წევრი — პოლიტსამმართველოს უფროსი, გენერალ-ლეიტენანტი ა. ი. ოვჩინიკოვი.

ე. ა. შევარდნაძე ესაუბრა აგრეთვე ამიერკავკასიის წითელდროშოვანი სასაზღვრო ოლქის სარდლობას.

სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პოლიტბიუროს წევრი, სსრ კავშირის საგარეო საქმეთა მინისტრი შეხვდა რესპუბლიკის სამეცნიერო და შემოქმედი ინტელიგენციის, შრომითი კოლექტივების, პროფკავშირული და კომკავშირული ორგანიზაციების წარმომადგენლებს. გაიმართა გულახდილი საუბარი და კონსტრუქციული აზრთა გაზიარება საქართველოს პოლიტიკური სიტუაციისა და ეკონომიკური მდგომარეობის, გარდაქმნის პროცესების გაღრმავების გზების, რესპუბლიკის სუვერენიტეტის რეალური შინაარსით გამდიდრების შესახებ.

ე. ა. შევარდნაძემ დაათვალიერა რესპუბლიკის დედაქალაქის საქალაქო მეურნეობისა და ვაჭრობის მთელი რიგი ობიექტები, ესაუბრა თბილისელებს. საგარეჯოს რაიონში იგი ეწვია უდაბნოს მეცხვარეობის საბჭოთა მეურნეობას, ესაუბრა მის მშრომელებს — სტრიერ უბედურებათა გამო საქართველოს მთიანი რაიონებიდან ჩამოსახლებულებს.

(საქინფორმი)

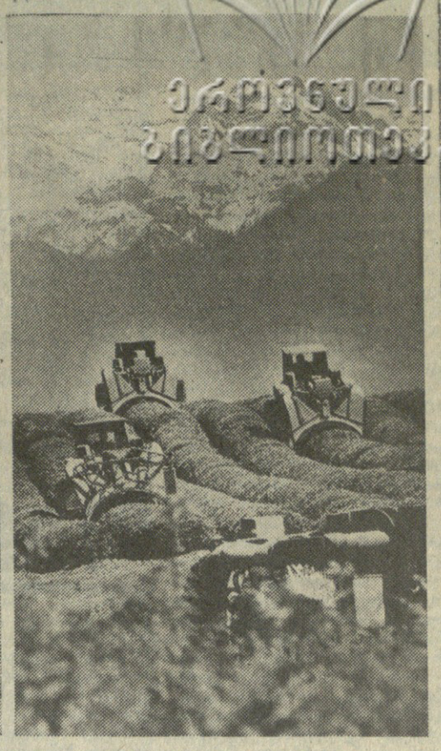

ჩაის აღოლგის ფინიშზე

წლის დაგვალება — ვადამდე

წალენჯიხის აგროკომბინატმა რესპუბლიკის მეჩაიეობის მსხვილ მეურნეობებს შორის ერთ-ერთმა პირველმა ვადამდე შეასრულა წლის გეგმა. გადასამუშავებლად გაგზავნა 4270 ტონა ნედლეული — დაგალებასთან შედარებით 120 ტონით მეტი. პირველხარისხოვანი ფოთლის ხვედრითმა წილმა 50 პროცენტს გადააჭარბა. შეჯიბრებაში მეწინავეობს სსრ კავშირის სახალხო დეპუტატი, მერგოლური ვახტანგ ძიძარია.

• • •

სურათებზე: ვახტანგ ძიძარია; ჩაის ფოთლის მექანიზებული კრეფა აგროსამრეწველო კომბინატში.

საქინფორმის ფოტო.

საქართველოს კომპარტიის ცენტრალურ კომიტეტში

1989 წლის 6 სექტემბერს გაიმართა საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის პიუროს სხდომა, რომლის მუშაობაში მონაწილეობდა სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პოლიტბიუროს წევრი, სსრ კავშირის საგარეო საქმეთა მინისტრი ე. ა. შევარდნაძე.

მოისმინეს საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის პირველი მდივნის გ. გ. გუმბარიძის ნორმალიზაციის, რომელმაც საუკუნეზლილად გააანალიზა რესპუბლიკის საქმეთა მდგომარეობა, დაწერილებით ილაპარაკა რესპუბლიკის ეკონომიკის განვითარების სერიოზულ პრობლემებზე, საქართველოში პოლიტიკური კითარების სტაბილიზაციის შესახებ, თქვა, რომ აუცილებელია მთელი საზოგადოებრივი ძალების კონსოლიდაცია გარდაქმნის, დემოკრატიზაციისა და საჯაროობის პლატფორმით. ხაზგასმით აღინიშნა, რომ მთელი პარტიულ-ორგანიზატორული და პოლიტიკურ-აღმზრდელობითი მუშაობა პარტორგანიზაციაში ემყარება იმ პრინციპულად ახალი ფორმებისა და მეთოდების საფუძველს, რომლებიც შეესაბამება დროის სულისკვეთებას, ჩვენი ცხოვრების განახლების სულისკვეთებას.

მთავარი დასკვნა, რომელიც დღეს შეიძლება გამოვიტანოთ, ის არის, რომ პოლიტიკური შემოქმედება სულ უფრო მეტად ხდება ფართო მასების კუთვნილება. ამას ვაღწევთ მოსახლეობის სხვადასხვა ფენას შორის ნდობის დეფიციტის, ცოცხალი ურთიერთობისა და საჯაროობის დეფიციტის დაძლევის გზით.

ფართო მასების დიდი პოლიტიკური და სოციალური აქტიურობა ვლინდება საზოგადოებრივი ცხოვრების ყველა სფეროში, უწინარესად, რესპუბლიკის რეალური ეკონომიკური და პოლიტიკური სუვერენიტეტის უზრუნველყოფაში, საზოგადოებრივი პროცესების ძალიტიკურ ხელმძღვანელობაში.

ბიუროს ყველა წევრმა და წევრობის კანდიდატმა სხდომის მონაწილეებს გაუზიარა თავისი მოსაზრებანი, გამოთქვა თავისი აზრი რესპუბლიკის წინაშე მდგომი რთული პოლიტიკური, სოციალური, ეკონომიკური, იდეოლოგიური ამოცანების გადაწყვეტის გზებისა და საშუალებების შესახებ.

განსაკუთრებული ყურადღება დაეთმო გარდაქმნის ეკონომიკურ ბაზისის განმტკიცების პრობლემებს. დიდი შეშფოთებით ითქვა, რომ ეკონომიკურ ზრდას კვლავინდებურად აფერხებს საწარმოო-საგანურნეო საქმიანობის დაბალი დონე, შეფერხებანი მატერიალურ-ტექნიკურ უზრუნველყოფაში, ელექტროენერგიითა და საწვავით მომარაგებაში, ახლად ამოქმედებულ საწარმოო სიმძლავრეთა ხარვეზები, რაც ამ სფეროში კრიზისული სიტუაცია შექმნა.

უაღრესად რთული მდგომარეობა შეიმჩნევა აგროსამრეწველო კომპლექსში, დიდი ზარალი მიადგა სოფლის მეურნეობას მთის რეგიონებში მომხდარ სტიქიურ უბედურებათა, კახეთში უმაგალითო გვალვის, აგრეთვე სეტყვის შედეგად. დაიღუპა საშემოდგომო და საგაზაფხულო, საკვები კულტურებისა და მზესუზრის ნათესების მნიშვნელოვანი ნაწილი.

სერიოზული ნაკლოვანებანია სამშენებლო კომპლექსის საქმიანობაში, რაც არსებითად აბრკოლებს სოციალურ-ეკონომიკური განვითარების ამოცანების გადაწყვეტას, აგრეთვე ტრანსპორტის შუამობაში. გამოსულმა ამხანაგებმა თქვეს, რომ საჭიროა ძირეული გარდატეხა ფინანსურ მდგომარეობაში, სადაც ასევე ძალზე დიდი დაძაბულობა შეიქმნა.

კრიზისული მდგომარეობიდან ეკონომიკის გამოსაყვანად დასახულია გზები ინ სტრატეგიული მიმართულების დაჩქარებული რეალიზაციისათვის, რომლის მიზანია ეკონომიკური სუვერენიტეტის მიღწევა, რესპუბლიკისათვის მეტი უფლებებისა და დამოუკიდებლობის მოპოვება ეკონომიკის განვითარებაში, სამეურნეო ანგარიშის, თვითფინანსების პრინციპებისა და მართვის დემოკრატიული მეთოდების ყოველმხრივი გამოყენება.

გაიმართა აზრთა გაზიარება პარტორგანიზაციის მუშაობის შესახებ პოლიტიკური ვითარების სტაბილიზაციისათვის, რომელიც ემსახურება ხელმძღვანელობის პოლიტიკური მეთოდების დაუფლებას, ეროვნებათშორისი ურთიერთობის ჰარმონიზაციას.

ცენტრალური კომიტეტის ბიუროო გაეცნო, თუ როგორ განხილავენ პარტიულ ორგანიზაციებში, შრომითს კოლექტივებში, მოსახლეობის სხვადასხვა ფენას შორის ისეთ პოლიტიკურ დოკუმენტებს, როგორც არის პროექტი სკკპ პლატფორმისა „პარტიის ეროვნული პოლიტიკა თანამედროვე პირობებში“ და „სკკპ ცენტრალური კომიტეტის განსახდომა ბალტიისპირეთის რესპუბლიკებში შექმნილი მდგომარეობის შესახებ“.

განსაკუთრებული ყურადღება დაეთმო ქვეყნო ქართლის რაიონებსა და აფხაზეთის ასს რესპუბლიკაში ვითარების ნორმალიზაციის საკითხს, რის გამოც აუცილებელია კიდევ უფრო გააქტიურდეს პარტიული, საბჭოთა, პროფკავშირული და კომკავშირული ორგანოების, სხვა საზოგადოებრივი ორგანიზაციების მუშაობა, განახლდეს ამ მუშაობის ფორმები და მეთოდები.

ნებისმიერი საქმის წარმატებას ადამიანები, კადრები წყვეტენ. ამიტომ ცნო საჭიროდ ცენტრალური კომიტეტის ბიურომ წარმართოს პარტიულ ორგანიზაციათა მუშაობა, რათა სრულყონ საკადრო კორპუსის აღზრდის და მომზადება-გადამზადების სისტემა, გარდაქმნან იდეოლოგიური მუშაობის ფორმები, მეთოდები და სტილი, ამასთან გათვალიწინონ, რომ ადამიანთა გუნება-განწყობილების ცოდნა, მათი საყოველდღეო საჭიროებების, სოციალური სფეროსათვის ზრუნვა, ბიუროკრატიზმის, ფორმალიზმის, უსულგულობის განუხრელი დაძლევა პარტიის ეკონომიკური და სოციალური პოლიტიკის იდეოლოგიური უზრუნველყოფის საფუძველია.

სხდომაზე ითქვა, რომ საჭიროა შემდგომ დაიხვეწოს პარტიული კომიტეტების იდეოლოგიური, მასობრივ-პოლიტიკური მუშაობის სტილი და მეთოდები, უშუალოდ დაუკავშირდეს იგი შრომითი კოლექტივების, მოსახლეობის სხვადასხვა ფენის საარსებო პრობლემებს.

ბიუროს სხდომის ყურადღების ცენტრში იყო საზოგადოებრივი მართლწესრიგის განმტკიცების, დანაშაულობის, ყოველგვარი ნეგატიური მოვლენების წინააღმდეგ ბრძოლის გაძლიერების, რესპუბლიკის მორალურ-ფსიქოლოგიური კლიმატის გაჯანსაღების საკითხები.

სხდომაზე გამოვიდა ე. ა. შევარდნაძე, მან დამსწრეთ გააცნო მ. ს. გორბაჩოვისა და სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პოლიტბიუროს აზრი იმის შესახებ, რომ რესპუბლიკის ახალმა ხელმძღვანელობამ შეძლო რთულ კრიზისულ სიტუაციაში მოეგვარებინა ფართო კონსტრუქციული დიალოგი საზოგადოებრიობასთან, მათ შორის სხვადასხვა საზოგადოებრივი მოძრაობის წარმომადგენლებთან, დაეძლია არსებული ნეგატიური ტენდენციები და საქმე წარეგართა რესპუბლიკის ჯანსაღი ძალების კონსოლიდაციისაკენ, ჩაეყარა საფუძველი ხელისუფლების ინსტიტუტებსა და მოსახლეობის სხვადასხვა ფენას შორის ნდობის აღდგენისათვის, რესპუბლიკის პარტიულმა ორგანიზაციამ მას შესთავაზა მოქმედების რეალისტური პროგრამა, რომელსაც შეუძლია შექმნას პოლიტიკურ-ეკონომიკურ, სოციალურ და კულტურულ სფეროებში სუვერენიტეტის განმტკიცების წანამძღვრები.

რა თქმა უნდა, ეს მხოლოდ დასაწყისია გზისა, რომელსაც მრავალი სიძნელე უხვდება წინ. აქ წარმატების მიღწევა შეიძლება მხოლოდ იმ პირობით, თუ კვლავაც გავაერთიანებთ საქართველოს კომპარტიის გარშემო მთელ ყველაზე აქტიურ, პროგრესულად ორიენტირებულ ძალებს, შევინარჩუნებთ დიდ შეტევითობას, ინიციატივას, არაშაბლონურ, ნოვატორულ მიდგომას წამოჭრილი პრობლემებისადმი.

საზოგადოების მკვეთრად დაჩქარებული პოლიტიზაციის ატმოსფეროში უაღრესად საჭიროა განვაზოგადოთ, განვამტკიცოთ, გავაღრმოოთ ფართო სოციალური და ეროვნული დიალოგის პირველი შენაძენები, მოვახდინოთ შეძენილი გამოცდილების აკუმულირება, რომლის მნიშვნელობა რესპუბლიკის ფარგლებით როდი იზღუდება. უაღრესად საყურადღებოა, რომ დღეს მისი ხელმძღვანელები წარმატებით ავსებენ ბაღოსთან, მათ შორის ძნელ პარტნორებთანაც ურთიერთობის იმ დეფიციტს, რომელიც საქართველოს სს რესპუბლიკაში წარმოიქმნა გარდაქმნის დასაწყისშივე.

როგორც ჩანს, სწორედ პარტნორულ ურთიერთობად უნდა დავახასიათოთ რესპუბლიკის ხელმძღვანელთა და საზოგადოებრიობის ის ცოცხალი შემოქმედებითი ურთიერთობა, რომელიც ახლა იქმნება კრიზისული სიტუაციიდან გამოსვლის ოპტიმალური გზების ძიების დროს.

დიალოგი უნდა გაფართოვდეს, თავის ორბიტაში უნდა მოაქციოს მრავალი ძნელი საკითხი, რომელთა გადაწყვეტისათვის იღვწის საზოგადოებრივი აზრი. ადამიანებმა არ იციან მთელი სიმართლე ეკონომიკაში, ფინანსურ-ფულად სისტემაში შექმნილი ეითარების შესახებ, რომელთა დესტაბილიზაციას უკვე ახლა ახდენენ არა მარტო მათთვის ორგანულად დამახასიათებელი მანკიერებანი, უკანასკნელი თვეების სტიქიური უბედურებანი, არამედ პოლიტიკური ძვრებიც. სიმართლე ეკონომიკური კრიზისის შესახებ თვითმეზანი როდია. მიზანია ადამიანებს შევუქმნათ მკაფიო წარმოდგენა იმის შესახებ, რომ ზოგიერთ მეტისმეტად აქტიურ მოქმედებას, თუნდაც იგი სამართლიან უკმაყოფილებას გამოხატავდეს, შეუძლია ობიექტურად გაუარესოს ისედაც რთული ვითარება, რადგან ახლანდელ პირობებში მას შეუძლია წარმოშვას შეუქცევადი დამანგრეველი პროცესები.

რესპუბლიკის ეკონომიკური დამოუკიდებლობა გონების სფეროა და არა ემოციებისა. მისი სამეურნეო აღორძინება უნდა მომზადდეს დაძაბული, მკაფიო პროფიტიტების ცოდნაზე დაფუძნებული მრავალი თაობის შრომით. მრავალ სფეროში — განათლების, საკავშირო და მსოფლიო სამეცნიერო, კულტურულ, ეკონომიკურ გაცვლაში ჩაბმის, კადრების ფორმირებისა და კონკურენტუნარიანი პროდუქციის გამოშვების, მაღალხარისხოვანი მომსახურების გაწევის სფეროებში. ყოველივე ამის გარეშე ეკონომიკური დამოუკიდებლობის იდეა, როგორც სახელმწიფო პოლიტიკური სუვერენიტეტის სავალდებულო წანამძღვარი, დიდად სახიფათოა. დიდად სახიფათოა თვით ეროვნული იდეისათვის, რომელიც მატერიალიზებული ვერ იქნება მხოლოდ დამოუკიდებლობისაკენ სწრაფვით. მისი საფუძვლებია ძლიერი თანამედროვე ეკონომიკა, განვითარებული პოლიტიკური კულტურა, დიდი ეთიკური პასუხისმგებლობა საკუთარი — და არა მარტო საკუთარი — ხალხის წინაშე.

გარდაქმნამ წარმოშვა დემოკრატიზაცია, დემოკრატიზაციამ გამოიწვია მასების უჩვეულო საზოგადოებრივ-პოლიტიკური აქტიურობა. პარტიული ორგანიზაციების, მოკავშირე და ავტონომიური რესპუბლიკების უმაღლესი საბჭოების მომავალი არჩევნების წინ უაღრესად საჭიროა სწორად განვსაზღვროთ და მკაფიოდ წარმოვადგინოთ საზოგადოებრიობის წინაშე რესპუბლიკური პარტიული ორგანიზაციის წინასაარჩევნო პროგრამა. იგი უნდა იყოს სოლიდური, მეცნიერულად მოფიქრებული და დასაბუთებული, გამოხატავდეს ხალხის მისწრაფებებს და შეესაბამებოდეს მათ. მაგრამ ამავე დროს, როცა ხალხს ველაპარაკით ამ ან იმ წინაშე საკუთარი პასუხისმგებლობის სრული შეგნებით, დაუშვებელია ლაციცი ეფექტიან, მაგრამ ზერელე იდეებთან, იაფი კაპიტალის მოხვეჭას რომ ისახავს მიზნად.

მაგალითად, ეკოლოგია ჩვენი საერთო სატკივარი და უბედურებაა, ეკოლოგიურმა დაუსაბუთებლობამ გვაიძულა შეგეჭერებინა რამდენიმე დიდი ენერგეტიკული და სატრანსპორტო პროექტის განხორციელება. არ ვდავობ, ზოგიერთი მათგანი არ ითვალისწინებდა დედაბუნების დაცვა-შენარჩუნების მოთხოვნებს, რომლებსაც თვალისჩინივით უნდა ვუფრთხილდებოდეთ. მაგრამ რა მიგიღეთ სანაცვლოდ? ასეთ შემთხვევებში ყოველთვის აუცილებელია ალტერნატიული გადაწყვეტილებანი. ამავე დროს უნდა განვუმარტოთ ადამიანებს, რომ თუ არ განვავითარეთ ენერგეტიკა და თანამედროვე სატრანსპორტო არტერიები, არ გვექნება არავითარი — არც ეროვნული, არც ეროვნებათაშორისი განვითარება, რომ აღარაფერი ვთქვათ უკვე იმაზე, რომ განვითარებული ინდუსტრიული ინფრასტრუქტურა ხალხის ყოფა-ცხოვრებისა და ყოფის განვითარებული თანამედროვე კულტურის საფუძველია. არსებობს ისეთი რეალობანი, როგორიც არის მკაცრი ზამთარი და ცივი და ბნელი ღამეები, რომლებსაც ყველაზე მგზნებარე რიტორიკაც კი ვერ შეცვლის.

ხალხს უნდა მივცეთ ეკონომიკური პროგნოზი, ავუხსნათ, თუ რა შეიძლება იყოს ჩვენს მიწაზე ხუთწლედის დამლევის ან ორი ათასი წლისათვის, თუკი არაფერს არ ავაშენებთ. მაგრამ ჩვენ მოვალენი ვართ მივცეთ ხალხს, შთამომავლობას ეკოლოგიური პროგნოზიც.

ეკოლოგიურად წმინდა ტექნოლოგიების დანერგვით ჩვენ მშობლიურ ბუნებასაც დავიცავთ, და ეკონომიკასაც განვავითარებთ.

ყოველივე ესეც უმნიშვნელოვანესი თემაა საზოგადოებრივი დიალოგისათვის.

მაგრამ მთავარ თემას მაინც ვუწოდებდი ეროვნებათაშორის მშვიდობასა და თანხმობას, ეს ყველაზე ძნელი, ყველაზე რთული, მე ვიტყოდი, ძირითადი საკითხია რესპუბლიკური პარტიული ორგანიზაციისათვის.

ჩემი დაკვირვებით, თითქოს გარეგნულად ბევრი რამ მშვიდად გამოიყურება, შიგნით კი დულს და სტატუსი კვლავ ფეთქებასაშიშია. სნეულება ხელმიშვებულია, და მისი მკურნალობა ახალ დიაგნოსტიკას, ახალ მეთოდებსა და საშუალებებს საჭიროებს. უაღრესად დიდი მნიშვნელობა აქვს მოვლენების ბუნების სწორად გაგებებას. უნდა გვესმოდეს, რომ ყოველი ხალხის, ყოველი ერის მთავარი მონაპოვარი მათი ენიერი ენაა. „ენაზეა ბერა“ — ამბობენ ქართველები. ენა ერის ბერაა, ენა ერის ბერაა, ენა ერის ბერაა

გაანჯახორციელოთ საქართველოს კომკავშირის ცენტრალური კომიტეტის XV კლენუმის გადაწყვეტილებანი

დაიძრა ყინული?

შარშან რესპუბლიკური პრესისა და ტელევიზიის ყურადღება მიიპყრო ზუგდიდის რაიონის სოფელ ჩხორიის კომეგურნეობაში იჯარით მომუშავე შრომისუნარიან პენსიონერთა რგოლმა, რომელსაც სათავეში ჩაუდგა ამ კოლმეურნეობის მთავარი აგრონომი ჟორა ფიფია. დავინტერესდით, როგორ დაამთავრეს მათ სამეურნეო წელი, რა სარგებელი ნახეს მოჯარეებმა და კოლმეურნეებმა, რას აპირებენ მომავალში, გამოუჩნდნენ თუ არა მიმდევრები, ხომ არ დარჩა იგი ერთი მერცხლის ჭიკჭიკად? ამ მიზნით ვესტუმრეთ ჩხორიის.

ჟორა ფიფიაც დაბარებულიყოთ იქ დაგვხვდა, კოლმეურნეობის გამგეობის თავმჯდომარესთან გურამ მიქავასთან მოსულიყო ორმხრივი ხელშეკრულების ზოგიერთი მუხლის დასაზუსტებლად და აუცილებელი საჭირო ცვლილებების შესატანად.

— გასული წლის ივნისის პირველ ნახევარში, — გვეუბნება მთავარი მოჯარე, — შეეკრიბე თანამოაზრე, შრომისუნარიანი პენსიონერები. ჯგუფში რვა კაცი გაერთიანდა, მე პირადად უარი ვთქვი მთავარი აგრონომის თანამდებობაზე და იჯარის წესით მოსავლელად გავიპიროვნეთ ხუთი ჰექტარი ჩაის პლანტაცია. მთლად ისეთი კი არა, როგორიც პრესაში დაიწერა — ცოტა შელამაზებულად და შთაბეჭდილების გასაძლიერებლად, — „ყველაზე მოუვლელი და ნაკლებმოსავლიანიო“, „კოლმეურნეობის ბალანსიდან ჩამოწერილიო“. მთლად ასე უვარგისი რომ ყოფილიყო ის პლანტაციები, როგორღა მოვიპოვებდით ასეთ მაჩვენებლებს, მით უმეტეს, რომ კრეფის სეზონი თვეახნევრის დაწყებული იყო.

სახელშეკრულებო პირობების თანახმად თითოეული ჰექტარიდან ექვს-ექვსი ტონა ნედლეული უნდა ჩაგვბარებინა. რგოლის წევრების მონდომებულმა შრომამ მოლოდინს გადააჭარბა, კოლმეურნეობას ჩავაბარეთ 37.5 ტონა ხარისხიანი ფოთოლი, ესე იგი თითოეული ჰექტარიდან 7,5-7,5 ტონა ნედლეული ავიღეთ. ახლა, ვფიქრობთ, ზედმეტია იმაზე ლაპარაკი, თუ რა გზით მივაღწიეთ ასეთ შედეგებს, მაგრამ ერთი ცხადია. კერძოდ ის, რომ მაღალი მატერიალური დაინტერესებით განპირობებული და გარანტირებული შრომა სოფლად პროდუქტების სიუხვის შექმნის ერთადერთი სწორი გზაა. ამის ნათელი სურათი კოლმეურნეობაში ჩვენ პირველად ვიჩვენეთ. რგოლის თითოეული წევრის საშუალო თვეურმა გამომუშავებამ 600-700 მანეთს მიაღწია...

პენსიონერი მოჯარეების თავაკცეთან საუბარმა ერთხელ კიდევ დაგვარწმუნა, რომ მარტო შიმშველი მორალური დაინტერესება, ეს ის ფაქტორია, ეს ის ბერკეტია, ეს ის ბიძგი, ეს ის ბალიშია, ეს ის ბალანსია, ეს ის ბალასტია, ეს ის ბალბაა, ეს ის ბალბასი, ეს ის ბალბაბა, ეს ის ბალბაბალა, ეს ის ბალბაბალაბალა, ეს ის ბალბაბალაბალაბალა, ეს ის ბალბაბალაბალაბალაბალა, ეს ის ბალბაბალაბალაბალაბალაბალა, ეს ის ბალბაბალაბალაბალაბალაბალაბალა, ეს ის ბალბაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალა, ეს ის ბალბაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალა, ეს ის ბალბაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალა, ეს ის ბალბაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალა, ეს ის ბალბაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალა, ეს ის ბალბაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალა, ეს ის ბალბაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალა, ეს ის ბალბაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალა, ეს ის ბალბაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალა, ეს ის ბალბაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალა, ეს ის ბალბაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალა, ეს ის ბალბაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალა, ეს ის ბალბაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალა, ეს ის ბალბაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალაბალ

ახალი უნივერსიტეტი?!

რაც უფრო შორს მივყვებით რუსეთის სუვერენიტეტისაკენ მიმავალ გზას, მით უფრო ნათლად ვგრძნობთ კომპეტენტური სპეციალისტების დეფიციტს. დღემდე განათლების სისტემა მძიმე კრიზისშია; მას არა მარტო არ ძალუძს საქართველოს მომავლისთვის აგრერიგ საჭირო კვალიფიციურ სწავლულთა გამოშვება, — ამჟამინდელი დონის შენარჩუნებაც უჭირს, უამისოდ კი ვერაფერი გამოიყვანს საქართველოს ეკონომიკას ამ საგანგებო მდგომარეობიდან, როგორც ის ტოტალიტარიზმის და სოციალ-პოლიტიკური სტაგნაციის ხანამ მოაქცია.

საქმე მარტო ის როდია, რომ განათლების დაფინანსება ჩვენს რესპუბლიკაში და მთლიანად ბმურ ოჯახშიც სასოწარკვეთის გამოწვევ მდგომარეობაშია, თუმცა დაფინანსების გაუზრდელად ჩვენს განათლების სისტემას სრული კრახი ელის. კიდევ დიდხანს მხოლოდ ოცნებებში თუ შეეძლებთ განათლებისათვის ისეთი სახსრების გამოყოფას, როგორიც დღეს განვითარებულ ქვეყნებში გამოიყოფა (მაგალითად, ამერიკის შეერთებული შტატების კონგრესი მომავალ წლის განათლებისათვის 353 მილიარდი დოლარის გამოყოფას აპირებს, საიდანაც ყოველ სტუდენტზე საშუალოდ თხუთმეტი ათასი დოლარი დაიხარჯება, თანაც, გაიხსენეთ, ფასიანი უმაღლესი სწავლების პირობებში. შეადარეთ ეს იმ 305 მილიარდს, რომელიც სამხედრო ბიუჯეტისთვის ივარაუდება). დავანებოთ თავი დოლარისა და მანეთის ფიდვისუნარიანობის შედარებას, რაც მხოლოდ გუნებას გაგვიფუჭებს. მთავარია, რომ ჩვენს განათლების სისტემას, გარდა საფინანსო ინექციებისა, რეგიონალური სტრუქტურული გარდაქმნა სჭირდება მცონარე მდგომარეობიდან გამოსაყვანად. ამ გარდაქმნის მიმართულება აუცილებელად უნდა ითვალისწინებდეს განათლების სისტემაში პლურალიზმის პრინციპების დანერგვას, რადგან სწორედ პლურალიზმია ის მაგიური ლამპარი, რომელიც საქართველოს კრიზისიდან გამოსვლის გზას უნათებს.

იმისათვის, რომ დაირღვეს არაკომპეტენტური სპეციალისტების კვლავწარმოების დამღუპველი ციკლი, საჭიროა შეიქმნას რაღაც ახალი ინსტიტუცია, რომელიც განთავისუფლდება არსებული ინსტიტუტების (აქ მე მქონდა ლაპარაკი უმაღლესი განათლების ინსტიტუტებზე) ძირეული ნაკლოვანებებისგან. რა უჭირს ჩვენს უმაღლეს განათლებას ყველაზე მეტად? — კარჩაკეტილობა, მისი მოწყვეტილობა მსოფლიო მოწინავე სამეცნიერო, პრაქტიკული და პედაგოგიური გამოცდილებისგან. გაეცნოთო, რომ თბილისის უნივერსიტეტის თითქმის ყველა დამაარსებელი უცხოეთის და რუსეთის მოწინავე უნივერსიტეტები იღებდა განათლებას. რკინის ფარდით ჩაირაზა უცხოეთისკენ მიმავალი გზები, დეკრეტაცია განიცადეს რუსეთის ადმა უნივერსიტეტებმა და აი, ჩვენი უმაღლესი სკოლაც დაადგა პროვინციალიზაციის გზას, აღსრულდა ამ რთულ პირობებში ნიკო მარის. პესიმისტური წინასწარმეტყველება. მოხდა სხვა რამეც: ფუნდამენტური კვლევა, რომელიც მიეკარ მსოფლიოში უნივერსიტეტებისა და სხვა უმაღლესი სასწავლებლების პროგრამტიავს ნარმოადგენს, გადაეცა უნყებებს და საუნყებო ინსტიტუტებს. მეორე დამღუპველი სენი, რომელიც ჩვენს პედაგოგიურ კადრებს უკარგავს ყოველგვარ დინამიზმს და ზრდის სტიმულს, ეს არის მათი უძრაობა, ერთ ადგილზე თუ კეთედრაზე სამუდამო მინერა, რაც ასევე უცხოა განვითარებული ქვეყნების უმაღლესი სკოლისთვის.

მაგრამ ჩემი მიზანი აქ უმაღლესი განათლების ბანალური და უკვე მოყირჭებული კრიტიკა კი არ არის, არამედ კონსტრუქციული წინადადების შემოტანა.

მე მინდა ქართველ საზოგადოებას შევთავაზო უმაღლესი სკოლის ისეთი პროექტის განხორციელება, რაც გულისხმობს თბილისში ან მის მახლობლად საერთაშორისო თავისუფალი უნივერსიტეტის დაფუძნებას. ამგვარი უნივერსიტეტი, რომელიც უნყებების დიქტატისგან თავისუფალი იქნება და საერთაშორისო სამეურვეო საბჭოს დაეკვემდებარება, ბევრად უფრო დინამიური და ღია იქნება, ვიდრე არსებული ინსტიტუტები.

ახალი უნივერსიტეტის საბაზო ენა ინგლისური უნდა იყოს, რადგან ეს სამუალებას მოგვცემს არა მარტო მოვიწვიოთ პროფესორ-მასწავლებელი მსოფლიოს ნებისმიერი კუთხიდან, არამედ მის კურსდამთავრებულსაც შეუწყოს ხელს სწავლა დასავლეთის მოწინავე უნივერსიტეტებში განაგრძოს. ამ სასწავლებელში შეგვეძლება აგრეთვე სასწავლებლად მოვიწვიოთ სტუდენტები უცხოეთის ქვეყნებიდან.

ამგვარი საერთაშორისო უნივერსიტეტის შექმნა არც ისეთი ადვილი ამბავია. საბჭოთა კავშირის რამდენიმე ქალაქში (მაგალითად, ყაზანში და ლენინგრადში) უკვე ყალიბდება მსგავსი ინსტიტუტები. ლიტვის უმაღლესი საბჭოს გადაწყვეტილებით (რაც უპრეცედენტოა!) კაუნასში აღსდგა ვიტაუტასის სახელობის დამოუკიდებელი უნივერსიტეტი, რომელსაც ამერიკელი რექტორი ჩაუდგა სათავეში. მოსკოვში ცნობილი ამერიკელი ფიზიკოსის ედუარდ ლოზანსკის თაოსნობით იქმნება ინგლისურენოვანი ამერიკული უნივერსიტეტი. სხვათა შორის, ბატონმა ლოზანსკიმ, რომელსაც კონსულტაციისათვის და დახმარებისთვის მივმართე, მაცნობა ესტონელების დაინტერესებაც ტარტუში ინგლისურენოვანი უნივერსიტეტის შექმნით. ასე რომ, თუ მეტი ინიციატივა არ გამოვიჩინეთ, კვლავ ბალტიისპირელების კვალში მოგვიწევს სიარული, რაც, რაღა თქმა უნდა, გაგვირთულებს უცხოური ორგანიზაციების დახმარების მიღებას, აგვვარი დახმარების გარეშე კი, სამწუხაროდ, შორს ვერ წავალთ.

მიუხედავად პრეცედენტების არსებობისა, ახალი უნივერსიტეტის შექმნის პროექტი უთუოდ გარკვეულ კითხვებს გაუჩენს მკითხველს. ვეცდები წარმოვიდგინო ზოგიერთი მათგანი და შესაძლებლისაგადაგარად ვუპასუხო. აი, ისინიც: რად გვინდა ახალი უნივერსიტეტის შექმნა, თუ კი თბილისში უკვე არსებობს ერთი უნივერსიტეტი? ხომ არ სჯობს ინგლისურენოვანი ჯგუფები სწორედ იქ შეიქმნას? განა უკეთესი არ იქნება, თუ სტუდენტებს უცხოეთში გავგზავნით სასწავლებლად? როგორ გადავლახავთ ბიუროკრატიულ სიძნელეებს? როგორ ვიშოვით საჭირო სახსრებს, მით უმეტეს, ვალუტას? რამდენი წელი დაჭირდება მშენებლობას? რა ფაკულტეტები შეიქმნება?

ის, რომ არსებული უნივერსიტეტის ფარგლებში ახალი, მკვეთრად განსხვავებული სტრუქტურის შექმნა მეტად გაძნელდება, ეს დიდ მტკიცებას არ მოითხოვს. თბილისის უნივერსიტეტს ჯერ დიდი გზა აქვს გასავლელი თავისი ავტონომიის მისაღწევად. მისი რეორგანიზაცია თავისთავადი და უმნიშვნელოვანესი ამოცანაა. ამავე დროს თბილისის უნივერსიტეტმა უთუოდ დიდი როლი უნდა ითამაშოს ახალი საერთაშორისო უნივერსიტეტის ჩამოყალიბებაში, ისევე როგორც პოლიტექნიკუმერი ვთქვათ ევროპული ენების შესწავლის მძლავრ სტიმულზე, რაც ახალი უნივერსიტეტის დაფუძნების შედეგად გაჩნდება.

საერთაშორისო უნივერსიტეტის შექმნა რა თქმა უნდა, ბევრი ბიუროკრატიული ხასიათის სიძნელეს წაანყდება, რომელთაგან უმთავრესი, ალბათ, საკავშირო სახალხო განათლების სამინისტროს თანხმობასა და დიპლომის იურიდიული სტატუსის მოპოვებასთან იქნება დაკავშირებული. მსგავსი სიძნელეების გადალახვა ლოზანსკის ამერიკულ უნივერსიტეტსაც უხდება. ამ თვალსაზრისით იმედიანად განგვაწყობს როგორც პრეცედენტების არსებობა, ისე რესპუბლიკის გააქტიურება საკუთარი საქმეების მოგვარებისას.

ყველაზე რთული, ცხადია, საჭირო სახსრების შოვნაა. თუმცა საბჭოთა ფულიც პროექტის ხორცშესხმას ბევრი დასჭირდება და ესეც მნიშვნელოვან პრობლემას წარმოადგენს, მაინც საზოგადოების და მთავრობის მხარდაჭერა, საზოგადოებრივი ორგანიზაციების, მსხვილი საწარმოების და უნყებების დახმარება ამ პრობლემის გადაწყვეტას შესაძლებლად ხდის. ბევრად უფრო რთულია კონვერტირებადი ფულადი სახსრების მოპოვება, რადგან რესპუბლიკას სხვა გადაუდებელი საჭიროებებისთვისაც არ გააჩნია ამგვარი სახსრები საჭირო რაოდენობით. ვალუტა კი ბევრი იქნება საჭირო, როგორც მოწინავე ტექნოლოგიების და ხელსაწყოების შემოსატანად, ისე უმაღლესი კვალიფიკაციის უცხოელი პროფესორებისა და სპეციალისტების მოსაწვევად. წინასწარი შეფასებით, საჭიროა საწყისი თანხა არანაკლებ რამდენიმე მილიონ დოლარს უნდა შეადგენდეს, თუ ჩვენ გვინდა შევქმნათ მართლაც თანამედროვე, მოწინავე უმაღლესი სასწავლებელი.

გზა ერთია — საჭიროა დახმარების თხოვნა, დახმარებისთვის უნდა მივმართოთ უცხოეთის საქველმოქმედო და განვითარების ფონდებს, საერთაშორისო ორგანიზაციებს, უნივერსიტეტებსა და ინსტიტუტებს, ფირმებსა და კორპორაციებს. ეგებ, ვიღაცას დახმარებისთვის ხელის გაწვდენა სათაკილოდ მოეჩვენოს, და, ალბათ, ნაწილობრივ მართალიც იქნება, მაგრამ გვახსოვდეს, რომ გამოუვალ მდგომარეობაში ვართ და გადარჩენისთვის ვიბრძვით. თუ გვეშველა და წელში ვავიმართეთ, ვალს სხვა გაჭირვებულთადმი დახმარებით გადავიხდით, რადგან ქართველები უმადურები არა ვართ.

დახმარების მიღება არც ისე უიმედოა, როგორც ეს მკითხველს შეიძლება მოეჩვენოს. დღეს ეს მსოფლიოში მიღებული პრაქტიკაა და არ არსებობს არც ერთი განვითარებადი ქვეყანა (დამეთანხმებით, რომ გარკვეული თვალსაზრისით ჩვენც ამგვარ ქვეყანათა რიცხვს მივეკუთვნებით), გარეშე დახმარების გაუთვალისწინებლად რომ გეგმავდეს თავის განვითარებას.

რა თქმა უნდა, სავალუტო სახსრების მოპოვების სხვა საშუალებებიც არსებობს, ოღონდ ეს მერმისის საქმეა. გარკვეულ შემოსავალს შემოიტანენ უცხოელი სტუდენტები, რომელთათვის სწავლება ფასიანი იქნება. იგეგმება საზაფხულო უნივერსიტეტების მოწყობა, სტუდენტური ტურიზმის ორგანიზება, საკუთარი საწარმოების თუ მეურნეობების შექმნა და სხვა.

ახალი უნივერსიტეტი?!

აქ მეტად დელიკატურ საკითხზე გადავდივართ, ეს არის ტერიტორიის საკითხი. შესაძლოა, რაღა თქმა უნდა, ეთხოვოს მთავრობას გამოყოს პროექტის განსახორციელებლად თავისუფალი ტერიტორია თბილისის მახლობლად საუნივერსიტეტო კამპუსის ასაშენებლად. მაგრამ ყოველივეს აშენებით თუ დაიწყო უნივერსიტეტის მშენებლობა, ნიკო ცხვედაძეც კი ვერ უშველის იმ სენს, რომელსაც ოფიციალურ პრესაში „ზოზინმშენით“ მოიხსენიებენ ხოლმე. დრო კი ვერ ითმენს. ერთადერთ ხსნად მოჩანს საშველად მივმართოთ საქართველოს კომკავშირს, რომელმაც ამ ბოლო დროს მტკიცე ეროვნული ორიენტაცია აიღო, და ვთხოვოთ, ხელი შეუწყოს თბილისში თავისუფალი უნივერსიტეტის შექმნას მისთვის ბორის ძნელაძის კომპლექსის გამოყოფით, ძნელია უკეთესი ფუნქციის მოძებნა ამ მშვენიერი კომპლექსისთვის, რომელიც თბილისს ამაყად ზემოდან დაპყურებს, და რომლის სამმავლო განვითარების მიმართულება ჩვენი ერთ-ერთი საზრნავი რეგიონისკენ მიუთითებს. კომკავშირული ქალაქის საუნივერსიტეტო ქალაქად გადაქცევა წარმოუდგენლად დააჩქარებდა ახალი უნივერსიტეტის შექმნას და დიდებით შეამკობდა ქართული კომკავშირის სახელს.

გადავიდეთ ახალი უნივერსიტეტის სტრუქტურის საკითხზე. ჩვენი წინასწარი მოსაზრებით, ეს დასაწყისი ტიპის 3-4 წლიანი უნივერსიტეტი იქნება, თავისი აუცილებელი და ფაკულტატიური საგნებით და აქცენტით — პრაქტიკულ მეცადინეობებზე და საქმიან თამაშებზე.

უნივერსიტეტის ფაკულტეტები ორ ჯგუფად დაიყოფა. პირველ ჯგუფში ის სპეციალობები შევა, რომლებიც ძირითადად დასავლელ სტუდენტებზე იქნება ორიენტირებული და რომლის პედაგოგიური კადრები მნიშვნელოვან წილად გაგვაჩნია. ესენია ქართველოლოგია, კავკასიოლოგია და აღმოსავლეთმცოდნეობა, ეელი სტუდენტების სწავლის საფასურს საგანგებოდ შექმნილი საზაზოგადოებრივი ფონდი უნდა იხდიდეს, რომ თვით უნივერსიტეტს არ ჰყავდეს ეროვნების მიხედვით პრივილეგირებული სტუდენტები.

ეთიკური პრობლემა კიდევ ერთ საკითხთან დაკავშირებით ჩნდება თავს. საქმე ის გახლავთ, რომ ინგლისური ენის მფლობელი ბევრად მეტი იქნება ქალაქელ სტუდენტთა შორის, ვინაიდან სოფლის სკოლების უმრავლესობაში უცხო ენის, და კერძოდ, ინგლისურის სწავლება, მეტი რომ არა ვთქვათ, ჩამორჩება. აი ეს ფაქტი აშკარად ხელსაყრელ პირობებს უქმნის ქალაქელ სტუდენტებს და ეწინააღმდეგება სოციალური სამართლიანობის პრინციპს. გამოსავალი აქ ორი გვესახება: პირველი, როგორც უკვე ითქვა, სტუდენტები შეირჩევა არსებულ უმაღლეს სასწავლებლებში პირველი ან ზოგჯერ მეორე კურსის დახურვის. შემდეგ, მთელი წლის ყურადღებიანი დაკვირვების შედეგად. ამგვარად, შესაძლებელი იქნება ნიჭიერი სტუდენტების სანაწყის ეტაპზე შერჩევა და მათი ფორსირებული მომზადება ინგლისურ ენაში.

მეორე შესაძლებლობა, ეს არის ახალ უნივერსიტეტთან სპეციალიზებული სკოლა-ინტერნატის დაარსება, რომელშიც მთელი რესპუბლიკის უნიჭიერესი მოწაფეები შეირჩევა, ხოლო იმათთვის, ვინც წლის განმავლობაში ოჯახს ვერ მიატოვებს, საზაფხულო სკოლების მოწყობა და მათზე მუდმივი ზედამხედველობა.

— ჩვენი ფინანსური ხელმოცარულობისას ფაკულტეტებისა თუ სპეციალობების ასეთი უხვი ჩამოთვლა? — გაიფიქრებს მკითხველი. სპეციალისტებმა კარგად იციან, თუ რა უზარმაზარ სირთულეებთან არის დაკავშირებული ისეთი ფაკულტეტის თანამედროვე დონეზე შექმნა, როგორიც სამედიცინოა, რომელსაც უახლესი ტექნიკით აღჭურვილი მრავალი კლინიკა სჭირდება. მარტო ასეთი ფაკულტეტის ჩამოყალიბება არა ერთ მილიონ დოლარს მოითხოვს, რომ არაფერი ვთქვათ შესაბამისი სპეციალისტებისა და პედაგოგების მომზადებაზე. მაგრამ ჩვენ ვთვლით, რომ საჭიროა ერთიანი, კომპლექსური პროექტის დეტალური შემუშავება ყველა პრიორიტეტული მიმართულებისა და მოთხოვნილების გათვალისწინებით, ასევე ფაკულტეტების ავტონომიური დაფინანსების გათვლით. რაკი მოსალოდნელი დაფინანსების წყაროები სხვადასხვა ფაკულტეტისთვის სხვადასხვა იქნება, პირველ რიგში ის ფაკულტეტები შეიქმნება, რომლებიც პრიორიტეტულად ჩაითვლება და რომელთა ეკონომიკური მხარე მოგვარებული იქნება (ისევე როგორც საკადრო და მატერიალური ბაზა), არსებული კომპლექსური პროექტი კი სასურველი განვითარების მიმართულებებს დასახავს.

გარდა სასწავლო ფაკულტეტებისა, უნივერსიტეტის არსებობა ხელშემწყობ პირობებს შეუქმნის მრავალგვარ სამეცნიერო თუ პრაქტიკულ საქმიანობას. მის ბაზაზე, იგეგმება საერთაშორისო ეკოლოგიური ცენტრის ჩამოყალიბება, ასეთივე ცენტრები მიზანშეწონილია შეიქმნას გამოყენებითი მათემატიკისა და ინფორმატიკის, არქეოლოგიის, ბიოტექნოლოგიის და ზოგიერთ სხვა დარგშიც. უნივერსიტეტის პროექტს ადვილად შეუძლია ინკორპორირება ისეთი მნიშვნელოვანი ახალი სტრუქტურებისა, როგორიცაა ბიზნესის, სკოლა, ეკოლოგიურად სუფთა მეურნეობა, ქარის ელექტროსადგური თუ მეცნიერებისა და ტექნიკის მუზეუმი.

ახალი უნივერსიტეტის სტრატეგიულ ხელმძღვანელობას აწარმოებს საერთაშორისო სამეურვეო საბჭო, რომელშიც შევლენ საქართველოს მნიშვნელოვანი უმაღლესი სასწავლებლების და საზოგადოებრივი ორგანიზაციების ხელმძღვანელები, ძირითადი სპონსორები და პროექტში მონაწილე უნივერსიტეტებისა თუ სხვა უცხოეთის ორგანიზაციების წარმომადგენლები. შესასწავლია უნივერსიტეტისთვის იუნესკოს ეგიდის გამოყენების შესაძლებლობა და მიზანშეწონილობა.

პროექტის რეალიზაციის ხელშესაწყობად შეიქმნება თბილისის ახალი უნივერსიტეტის მეგობართა საერთაშორისო ასოციაცია, რომელშიც მონაწილეობის მიღებას შეძლებს საქართველოს ყველა მეგობარი და უცხოეთში მცხოვრები ქართველი. ამყამად საფრანგეთში, პარიზში, ქართული კულტურის ხელშესაწყობად იქმნება სპეციალური „ქართული ფონდი“, რომლის ანგარიშზე შეიძლება მოპოვებული სახსრების აკუმულირება.

უახლოეს დროში ვფიქრობთ, მოვიწვიოთ სპეციალური კონფერენცია, რომელიც განიხილავს თბილისის საერთაშორისო თავისუფალი უნივერსიტეტის ჩამოყალიბების ოპტიმალურ გეზს და საჭირო ღონისძიებებს. უნდა შეიქმნას ოფიციალური სტატუსის მქონე სამუშაო ჯგუფი, რომელიც შეისწავლის უმაღლესი განათლების სფეროში არსებულ კონიუნქტურას, აწარმოებს მოლაპარაკებებს და შეიმუშავებს დეტალურ პროექტს. მხოლოდ ამის შემდეგ შეიძლება დაისვას საკითხი, მართლაც მიზანშეწონილია და შესაძლებელია თუ არა თბილისში ახალი ტიპის უნივერსიტეტის შექმნა. თვით პროექტის მომზადება კი რესპუბლიკისგან მინიმალურ ხარჯებს მოითხოვს და მასზე უარის თქმა იქნებოდა უარის თქმა ერთ-ერთ მნიშვნელოვან შესაძლებლობაზე, რომელიც კრიზისიდან გამოსასვლელ გზას გვიჩვენებს.

ახალი უნივერსიტეტი ბევრი სასარგებლოს გაკეთებას შესძლებს, თუ კი მისი ბედი დადებითად გადაწყდება. რესპუბლიკაში უმაღლესი განათლების დონის ამაღლება და ნიჭიერი სტუდენტებისთვის ახალი პერსპექტივების შექმნა უთუოდ მისი მთავარი ფუნქცია იქნება, მაგრამ მომავლისათვის არანაკლებ მნიშვნელოვანია ჩვენში ახლო აღმოსავლეთის თუ ევროპის სტუდენტთა მომზადება და მათი პროქართულად ორიენტირება. ასევე მნიშვნელოვან შედეგს მოგვცემს ახალი კონტაქტები — მსოფლიოს მოწინავე უნივერსიტეტებთან თანამშრომლობა და პროფესორ-მასწავლებლების გაცვლა. ანგარიშგასაწევია ის დიდი პერსპექტივებიც, რაც მოჰყვება თბილისში სავალუტო სახსრების, თანამედროვე ხელსაწყოების და მოწინავე სპეციალისტებისა თუ ინიციატივიანი ბიზნესმენების მოზიდვას. ამ მნიშვნელოვან სოციალურ ექსპერიმენტს მრავალი სხვა სარგებლობაც მოჰყვება, რაც უთუოდ მნიშვნელოვანი იქნება რესპუბლიკის სუვერენიტეტისათვის.

მნიშვნელოვანია ის ფაქტი, რომ ახალი უნივერსიტეტის შექმნის დაგეგმვა ჩაფიქრებულია თითქმის მთლიანად გარეშე სახსრებისა და ინვესტიციების მოზიდვის ხარჯზე. ამავე დროს გამოყენებული იქნება დღემდე გამოუყენებელი ეკონომიკური პოტენციალი რესურსისა, რომელიც საქართველოში მაღალკვალიფიციური მეცნიერების, და, პირველ ყოელისა, ჰუმანიტარებისა და ფუნდამენტური დარგების მკვლევარების სახით მოგვეპოვება.

ბოლოს, არ შემიძლია არ მოვიყვანო გამოჩენილი ესპანელი ბიოლოგის, იუნესკოს გენერალური დირექტორის ფედერიკო მაიორ სარაგოსას სიტყვები: „უნივერსიტეტი — ეს ბევრად მეტია, ვიდრე უბრალოდ ცენტრი, რომელშიც მიმდინარეობს მეცნიერული ცოდნის შეძენა და ტექნიკური ჩვევების პრაქტიკული სწავლება... სწორედ უნივერსიტეტმა, რომელმაც მეცნიერებისა და კულტურისთვის უმძიმეს მომენტებშიც კი მოახერხა უზენაესი ფასეულობების დაცვა, უნდა იკისროს მომავალთან პაექრობა, გაგვიღოს კარი იმედისა, აგრერიგ რომ სჭირდება ჩვენს ახალგაზრდობას და მთელს ჩვენ საზოგადოებას“.

ბიორგი თარხან-მოურავი,
თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ზოგადი ფიზიკის კათედრის უფროსი მასწავლებელი.

რედაქციისაგან: ამ წერილში მკითხველს შესაძლოა ბევრი რამ თუ ფანტაზიად არა, ძნელად განსახორციელებლად მაინც მოეჩვენოს. ასეთი კითხვაც შეიძლება გაჩნდეს: დღეს, როდესაც რესპუბლიკის ხელმძღვანელობა ამდენ რეალურ ღონისძიებას სახავს ქართველი ახალგაზრდობის უცხოეთის ცენტრებში მოსამზადებლად, რაღა საჭიროა ესოდენ სადავიდარაბო და ძვირად ღირებულ საქმის წამოწყება? ის არა სჯობს, ჩვენი ძალისხმევა უკვე არსებული ეროვნული უმაღლესი სასწავლებლების დაწინაურებას მოვახმაროთ, ხომ არ დავკარგავთ ახალი ინიციატივით მათს როლსა და მნიშვნელობას? ყველა ეს ეჭვი თუ კითხვა საფუძვლიანი იქნება.

და თუ მაინც ვბეჭდავთ პრობლემურ წერილს, თუნდაც მხოლოდ იმიტომ, რომ ეროვნული საქმის საბოლოო ნარმატება უთუოდ დიდად იქნება დამოკიდებული დღევანდელობის შესატყვისი სპეციალისტების მომზადებაზე, რაც დაუცხრომელ ძიებასა და ახალ-ახალ გაბედულ წინადადებებს მოითხოვს.

მტკიცდება მეგობრობის ერთგული ტრადიციები

ებრაელ ერს ყოველთვის ადამტკიცდება საქართველოსა და ისრაელის მეგობრული, საქმიანი და კულტურული ურთიერთობა. ამ ბოლო ხანს რეგულარულად ჩამოდიან ჩვენს რესპუბლიკაში ისრაელის სულ სხვადასხვა დონის დელეგაციები. როგორც ძველ და კეთილ მეგობრებს, ისე ეგებებიან საქართველოს მეცხოვრებნი სტუმრებს, რომელთა შორის ბევრი ჩვენი თანამემამულეა და უდიდესი წვლილი შეაქვთ ქართველ და ებრაელ ხალხებს შორის ბავშვლაგვარი კონტაქტების განვითარებაში. ამჟერად რესპუბლიკის სტუმარია ისრაელის წარმომადგენლობითი დელეგაცია, რომელიც ჩამოვიდა საქართველოს საზღვარგარეთის ქვეყნებთან მეგობრობისა და კულტურული ურთიერთობის საზოგადოების, რესპუბლიკის მეცნიერებათა აკადემიასთან არსებული ქართველ-ებრაელთა ურთიერთობის კვლევითი ასოციაციისა და საქართველოს სსრ კულტურის სამინისტროს მოწვევით.

დელეგაციას, რომელშიც შედიან კულტურისა და ხელოვნების მოღვაწენი, პრესის და რადიოს წარმომადგენლები და ტელეჟურნალისტები, მეთაურობს ქვეყნის თვალსაჩინო საზოგადო მოღვაწე, ისრაელის პარლამენტის წევრი ეფრაიმ გური. იგი, სამტრედიის რაიონის სოფელ კულაშის მკვიდრი, ჩვიდმეტი წლის წინათ გაემგზავრა თავის ისტორიულ სამშობლოში, მაგრამ არ წყვეტს კავშირს საქართველოსთან, დიდ მუშაობას ეწევა საზღვარგარეთ ქართული ისტორიის, კულტურისა და ენის პროპაგანდისათვის, ქართველი და ებრაელი ხალხების დაახლოებისათვის. აი, ახლაც რესპუბლიკაში ჩამოსვლის მთავარი მიზანი, როგორც ეფრაიმ გური საქართველოს სსრ კულტურის მინისტრთან ვალერი ახალაიასთან დელეგაციის შეხვედრაზე განაცხადა, სულ სხვადასხვა დარგში ორი ქვეყნის ურთიერთობის პრაქტიკული რეალიზაციაა. ჩვენ თან ჩამოვიტანეთ კონკრეტულ წინადადებათა პაკეტი, რომლებიც ჩვენს ქვეყანაში ყველა დონეზე მოიწონეს და რომლებიც შეიხვეწება, მაგალითად, ჩვენი მეცნიერებათა აკადემიების, ისრაელისა და თბილისის უნივერსიტეტების, ეროვნული მუზეუმების თანამშრომლობას და სხვ. ეს იმ მოლაპარაკებათა შედეგია, ჩვენ რომ დავიწყეთ ისრაელში. მაშინ გადაწყვიტეთ მოგვეწყო ისრაელის დღეები თბილისში და საქართველოს დღეები თელ-ავივში. ეს შესანიშნავი იდეა დღეს რეალობად იქცა. იგი დაგვეხმარება ხორცი შევაცხოთ ჩვენს ოცნებას გავაცნოთ ისრაელ ხალხს ჩვენი მეორე სამშობლო, ხოლო ქართველებს — ისრაელის ისტორია, კულტურა, ისრაელთა დღევანდელობა.

— და, რა თქმა უნდა, — თქვა დასასრულ ეფრაიმ გურიმ, — ჩვენი ქვეყნების კულტურული, სამეცნიერო, სხვა კავშირურთიერთობანი უნდა მტკიცდებოდეს და ფართოვდებოდეს. მაგრამ უაღრესად სერიოზული ყურადღება უნდა მიეპყრას ფუნდამენტურ კონტაქტებს ეკონომიკისა და ვაჭრობის დარგში, რითაც, დარწმუნებული ვარ, დაინტერესებულია ორივე მხარე. მართალია, ამ მიმართულებით ხორცელდება სერიოზული ღონისძიებანი, მაგრამ ძალიან გვინდა, რომ უკვე უახლოეს ხანში მათ კონკრეტული, პრაქტიკული სახე მიეცეს. მსურს მთელი პასუხისმგებლობით განვაცხადო: ისრაელის სახელმწიფო მზად არის საქართველოსთან ყოველგვარი კონტაქტებისათვის. (საქინფორმი).

სიბრძნე და დახვედლობა

ფიქრები ერთა ფორის ურთიერთობაზე

ის, რაც ახლა ჩვენში და ჩვენს გარშემო ხდება, არ შეიძლება არ ალელვებდეს ყველა მშრომელსა და პატიოსან ადამიანს.

გარდაქმნისა და საჯაროობის გარშემოვე ბის კვალობაზე ზნეობრივი განწმენდისა და ეროვნული თვითშეგნების გაღვიძების დადებით ტენდენციებთან ერთად თავი იჩინა წარსულით განპირობებულმა ნეგატიურმა მოვლენებმა, არნახულად გამწვავდა ერთაშორისი ურთიერთობანი. მაგალითი, სამწუხაროდ, ძალზე ბევრია და მათ ბოლო არ უჩანს.

ყოველივე ამის გამო სავსებით გასაგებია ის წუხილი და შეშფოთება, რომელიც გამოთქმულია საბჭოთა ბალტიისპირეთში შექმნილი მდგომარეობის შესახებ სკკპ ცენტრალური კომიტეტის განცხადებაში.

გადაუდებელ ამოცანად რჩება ჩვენი ხალხისა და პარტიის ერთიანობის განმტკიცება, მოსალოდნელი გართულებების თავიდან აცილება, მოვლენების წაღმართიანად შეტრიალება.

რა ვიღონთ დღეს, როგორ დავთრგუნოთ ბოროტება და გზა გავუხსნათ სიკეთეს, — სწორედ ამაზე მოგვითხრობს ჩვენი სარედაქციო ფოსტა.

ეი, ღვაწლმოსილი ადამიანის, ცნობილი პარტიული მუშაკის **ალიოშა ვირცხლაძის** ბარათი, რომელსაც ვიმედოვნებთ, ინტერესით გაეცნობა ჩვენი მკითხველიც.

... ის, ვინც ცდილობს შუღლი და მტრობა დათესოს აფხაზ და ქართველ ხალხებს შორის, მძიმე განსაცდელში იგდებს საკუთარ თავს. ეს უიდეო და უდღეური ადამიანები განწირულნი არიან, მათ თვით ხალხი გააკრავს სამარცხვინო ბოძზე.

მე მთელი სამამულო ომის მძიმე დღეებში მიხდებოდა მუშაობა აფხაზეთის პარტიულ ორგანიზაციაში, ახლო ურთიერთობა მქონდა აქ მცხოვრებ მშრომელ მოსახლეობასთან და ამით ვამაყობ. ყველა მათგანი, აფხაზიც და ქართველიც, რუსიც და ბერძენიც ერთსულოვნად იყვნენ დარაზმული მტერზე გამარჯვებისათვის.

აფხაზი არშბა და ქართველი ბაკაცარია ერთნაირი სიხარულითა და დაუშრეტელი ენერგიით ჩადიოდნენ ტყვარჩელის ქვანახშირის შახტებში, წარმატებით ასრულებდნენ ნედლეულის ამოღების დავალებებს. ახალგაზრდა მეჩაიეები აფხაზი უშა ახუბა და ქართველი ცაცა ქარდავა სახსნაულებს ახდენდნენ ჩაის პლანტაციებში, რაზმავდნენ თანატოლებს. აქაური კოლმეურნეები ფარროდ გამოხმაურნენ ზუგდიდისა და ლაგოდეხის რაიონების, სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქის მშრომელთა თაოსნობას სატანკო კოლონა „საქართველოს კოლმეურნის“ შექმნისათვის სახსრების გაღების შესახებ და ამ ფონდში შეიტანეს 7 მილიონი მანეთი.

ქართული და აფხაზი ინტელიგენციის უფროსი თაობის წარმომადგენელები დმიტრი გულია, ანდრია ჯოჯუა, ნიკოლოზ ვეკუა და სხვები სათავეში ედგნენ ხალხის გათვითცნობიერებისა და კულტურული აღზრდის საქმეს. მათს კვალს მიჰყვებოდნენ ახალგაზრდა თაობის ნიჭიერი წარმომადგენლები გიორგი გულია, ივანე თარბა, გიორგი ძიძარია, ხუტა ბერულავა, შოთა ბასილაია, როსტომ წულუკიძე და სხვები, რომლებიც აქტიურად გამოდიოდნენ ანტიფაშისტურ მიტინგებზე, მტერზე გამარჯვების ურყევ რწმენას უნერგავდნენ თანამემამულეებს.

იმის აღსანიშნავად, რომ 1942 წლის ზაფხულ-შემოდგომაზე 46-ე არმიის მებრძოლებმა გენერალ ლესელიძის სარდლობით გაანადგურეს აფხაზეთის ტერიტორიაზე შემოჭრილი ფაშისტები და გაათავისუფლეს მტრის მიერ დროებით დაკავებული ერთადერთი სოფელი ფსხუ, აფხაზი ხალხის ნება-სურვილითა და მოთხოვნით გაგრის რაიონის სოფელ ერმოლოვკას ეწოდა კონსტანტინე ლესელიძის სახელი.

ძნელად მოიძებნებოდა ქართული ან აფხაზური ოჯახი, რომლებიც ერთმანეთს შორის მოყვრობით, ნათესაობითა და მეგობრობით არ იყვნენ დაკავშირებული. აფხაზი და ქართველი ხალხების უანგარო თანაარსებობისა და ძმობის დამადასტურებელი მრავალი მაგალითის მოტანა შეიძლება.

ისმის კითხვა: რა მოხდა ახლა, ვინ აფთიურებს უწმინდურ ხელს ამ აღვირახსნილ აქციებში?

დროა გონს მოვეგოთ, წამქეზებელს კი არ დავუჯეროთ, არამედ საკუთარ თავს ვკითხოთ: რანი ვიყავით, რანი ვართ და რანი უნდა ვიყოთ. უთანხმოება საკუთარ სახლში ჩვენვე უნდა მოვაგვაროთ და არ ვაკეთოთ მტრის გასახარი საქმე. ამას მოგვიწოდებს ხალხური ანდაზა: „ბევრ ადამიანს ბევრი ოხი ჩამდგარა და ეს სავსებით ბუნებრივია. არსებული სირთულეები დამეგობრებისა და დანათესავების ჩვეული მეთოდებით უნდა დავძლიოთ. თავის დროზე სწორედ ასე მოიქცა დიდი მეფე დავთი ალმაშენებელი. მე მთელი ჩემი 67 წელი საქართველოში გავატარე და ისაა ჩემი სამშობლო, რომლისთვისაც არაფერს დავიზოგავ. ისტორიის გაღლახანდიდან კარგად ჩანს, თუ რას გაუძლო ამ უნიკალურმა მიწამ და ერმა, დღეს კიდი ნიჭი და სიბრძნე გვმართებს მისი მეობის დაცვისათვის, ეროვნული პ

ᲣᲙᲚᲝᲕᲔᲗᲘᲡᲗᲕᲘᲡ
ᲡᲐᲙᲓᲔᲡᲘ ᲘᲣᲬᲧᲔᲑᲐ
7 ᲡᲔᲥᲢᲔᲛᲑᲔᲠᲘ

ᲐᲥᲢᲣᲐᲚᲣᲠᲘ ᲘᲜᲢᲔᲠᲕᲘᲣ

ᲡᲔᲞᲐᲠᲐᲢᲘᲖᲛᲘᲡ ᲡᲔᲠᲘᲝᲖᲣᲚᲘ ᲡᲐᲤᲠᲗᲮᲔ

ᲑᲝᲜᲜ. ᲑᲣᲜᲓᲔᲡᲢᲐ�გᲘᲡ დეპუტატმა გერმანიის სოციალ-დემოკრატიული პარტიისაგან კარლ ფერდინანდ ევენმა სერიოზული შეშფოთება გამოთქვა სსრ კავშირში მიმდინარე გარდაქმნის ბედის გამო, იმასთან დაკავშირებით, რომ ცალკეული მოკავშირე რესპუბლიკების ნაციონალისტური ძალები ცდილობენ ქვეყანაში შექმნილი მდგომარეობის დესტაბილიზებას.

გფრ-სსრ კავშირის საზოგადოებათა ფედერაციის რეგიონული განყოფილების თავმჯდომარედ ყოფნისას ევენი არაერთგზის ჩამოსულა საბჭოთა კავშირში, შეხვედრია საბჭოთა რესპუბლიკების ბევრ წარმომადგენელს.

დემოკრატიზაციისა და საჯაროობის კურსს, განაცხადა მან საბჭოსის კორესპონდენტთან საუბრისას, მხარს უჭერს საბჭოთა ხალხის უმრავლესობა. საზოგადოებრივი ცხოვრების ყველა სფეროს გარდაქმნა, რომელიც სსრ კავშირში ქვეყნის ხელმძღვანელობის ინიციატივით მიმდინარეობს, აღვიძებს ადამიანთა პოლიტიკურ აქტიურობას, აღვივებს ხალხის შემოქმედებითს ძალებს, რომლებიც უნდა გამოიყენონ მთელი საზოგადოების საკეთილდღეოდ, ყველა ერის პოლიტიკური და ეკონომიკური განვითარების ინტერესებისათვის.

სამწუხაროდ, თქვა პარლამენტარმა, გარდაქმნისა და საჯაროობის პროცესებს თან სდევს ნეგატიური ტენდენციებიც. კერძოდ, შეშფოთებას იწვევს ის გარემოება, რომ ბალტიისპირეთის რესპუბლიკების ნაციონალისტურად განწყობილი წრეები ბოროტად იყენებენ დემოკრატიზაციის შედეგად წარმომბილ შესაძლებლობებს. საეჭვოა, შეიძლებოდეს დემოკრატიული უწოდო მათ მოთხოვნებს ერთი ერის წარმომადგენლთა განსაკუთრებული უფლებების დასამკვიდრებლად მეორის საზიანოდ რომ აღარაფერი ვთქვათ იმაზე, რომ ამ მოწოდებებს თან სდევს კონკრეტული პოლიტიკური აქციები. კონტინენტზე და თვით საბჭოთა კავშირში სტაბილურობას სერიოზულ საფრთხეს უქადის სეპარატისტული განწყობილება, რომელსაც სულ უფრო აღვივებენ ბალტიისპირეთში ისტორიული სამართლიანობის აღდგენისა და დემოკრატიის დევიზით. მაგრამ, ჯერ ერთი, ეჭვს იწვევს, რომ დემოკრატიას ამ რესპუბლიკებში მეორე მსოფლიო ომამდე ისე ღრმად ჰქონოდა გამდგარი ფესვი, როგორც ახლა ამტკიცებენ. მეორე, საბჭოთა კავშირის შემადგენლობიდან ამ რესპუბლიკების გასვლა არ შეესაბამება ბალტიისპირეთის ხალხთა ინტერესებს, ვინაიდან გაწყდება ათწლეულების მანძილზე დამყარებული სტაბილური სამეურნეოეკონომიკური ურთიერთობა სსრ კავშირის სხვა ნაწილებთან. ხოლო თუ გავითვალისწინებთ ბალტიისპირეთის რესპუბლიკების მწირ ბუნებრივ და ნედლეულ რესურსებს, მაშინ აშკარად დადგება სუვერენულ სახელმწიფო ერთეულებად მათი ყოფნა-არყოფნის საკითხი. და საეჭვოა, რომ ამ წრეებს გაუმართლდეთ იმედები, რომლებსაც დასავლეთის ეკონომიკური დახმარებაზე ამყარებენ.

იზრდება, აღნიშნა დეპუტატმა, აგრეთვე რუსული ენის როგორც ერებს შორის პოლიტიკური და ეკონომიკური ურთიერთობის შემაკავშირებელი რგოლის როლი. საერთაშორისო გამოცდილებამ დაამტკიცა, რომ აუცილებლად უნდა არსებობდეს საერთო სახელმწიფო ენა მრავალეროვან სახელმწიფოში, ბუნებრივია, მასში შემავალ ყველა ხალხთა ენობრივ თავისთასვადობისა და კულტურის, კერძოდ, ენის კულტურის შენარჩუნების პირობებში. ასეთია მრავალი ქვეყნის, მათ შორის ევროპის სახელმწიფოების მაგალითი.

საბჭოთა საზოგადოების დემოკრატიზაციისა და განახლების, რთული ეკონომიკური პრობლემების გადაჭრის, გზების ძიება უნდა წარმოებდეს საბჭოთა რესპუბლიკების არსებული ფედერაციის ფარგლებში, და არა საბჭოთა კავშირის ფარგლებს გარეთ. მხოლოდ ყველა ერისა და ხალხის გაერთიანებული ძალისხმევით დაძლევენ წინანდელ შეცდომებსა და გადახრებს, უზრუნველყოფენ მთელი სახელმწიფოს, თითოეული ერისა და ყოველი ცალკეული მოქალაქის განვითარების ჯეროვან დონეს. ხაზგასმით აღნიშნა დასავლეთგერმანელმა პარლამენტარმა.

ᲯᲝᲠᲯ ᲑᲣᲨᲘ:

ᲬᲐᲠᲛᲐᲢᲔᲑᲐᲡ ᲕᲣᲡᲣᲠᲕᲔᲑᲗ ᲒᲐᲠᲓᲐᲥᲛᲜᲐᲡ

ᲕᲐᲨᲘᲜᲒᲢᲝᲜᲘ. „ვიმედოვნებ, დებით ცივი ომის დღეებს“, — განაცხადა ამერიკის შეერთებული შტატების პრეზიდენტმა ჯორჯ ბუშმა ცნობილი ინგლისელი ჟურნალისტის დეიდ ფროსტისათვის ვიუ გადაიცა ამერიკის ხი-ბი-ეს ტელეკომპანიის არხით.

თავისი, აგრეთვე „კონგრესის დიდი უმრავლესობის“ სახელით ბუშმა განაცხადა: „ჩვენ წარმატებას ვუსურვებთ გარდაქმნას, ჩვენ გვინდა საჯაროობის განგრძობა...“, „იმედი მაქვს, — დასძინა მან, — პროგრესის მოწმე გავხდები, თუმცა საბჭოთა კავშირის წინაშე სერიოზული ეკონომიკური პრობლემები დგას“.

პრეზიდენტმა მ. ს. გორბაჩოვი დაახასიათა როგორც ჭკუსდიდი, რეფორმების მომხრე პოლიტიკური მოღვაწე. „იგი ყველაფერს აკეთებს, რათა დანაპირები შეასრულოს, — თქვა ბუშმა — იგი სიტყვას არ ტეხს“.

ბუშმა განაცხადა, რომ მას სურს დიდი დახმარება აღმოუჩინოს პოლონეთს, მაგრამ დასძინა „ამერიკის შეერთებული შტატების ბრძოლა თავის უზარმაზარ დეფიციტთან ხელ-ფეხს გვიბოჭავს ამერიკული გულუხვობის თვალსაზრისითო“.

შეეხო რა სხვა საერთაშორისო პრობლემებს, პრეზიდენტმა მხარი დაუჭირა ირანთან ურთიერთობის გაუმჯობესებას. მან აგრეთვე განაცხადა, რომ იაპონიისგან მოელის „ძალისხმევის გაორკეცებას“ თავის საშინაო ბაზარზე ამერიკული კომპანიების ᲛᲔᲓᲘᲪᲘᲜᲐ

ᲡᲐᲚᲐᲛᲝ ᲖᲦᲕᲘᲡ ᲞᲘᲠᲐᲡ. ᲖᲣᲠᲐᲑ ᲓᲐᲗᲣᲐᲨᲕᲘᲚᲘᲡ ᲤᲝᲢᲝ.

ᲝᲞᲔᲠᲐᲪᲘᲐ „ᲜᲐᲠᲙᲝᲢᲘᲙᲘᲡᲗᲕᲘᲡ“

ᲡᲡᲠ ᲙᲐᲕᲨᲘᲠᲘᲡ შინაგან საქმეთა სამინისტროში გაიმართა ბრიფინგი, რომელიც მიეძღვნა ნარკომანიის წინააღმდეგ ბრძოლას.

აღინიშნა, რომ ახლა ᲕᲐᲠᲬᲘᲚᲘᲡ რეგისტრირებულია 122 ათასი პირი, რომლებიც არასამედიცინო მიზნით ხმარობენ ნარკოტიკებს. თითქმის 60 ათასი დაავადებულია ნარკომანიით.

ნარკოტიკების შემცველი სამკურნალოწამლო პრეპარატების შენახვის, გამოყენებისა და მოსახლეობაში რეალიზაციისადმი კონტროლისათვის მუშაობის დროს მიმდინარე წელს გამოვლენილია მათი 1130 დატაცება და ბოროტად გამოყენება. ჟურნალისტებს აცნობეს, რომ ქვეყანაში ᲧᲕᲔᲚᲐᲖᲔ გავრცელებულია მცენარეული წარმოშობის ნარკოტიკები. სერიოზული მნიშვნელობა ენიჭება მათი ნედლეული ბაზის ლიკვიდაციას, აგრეთვე ნარკოტიკების უკანონო გავრცელების არხების გადაკეტვას. ხორციელდება მრავალმიზნობრივი ფართო მასშტაბის ოპერაციები, რომლებიც ითვალისწინებენ პროფილაქტიკური შემკავებელი და საძიებო ღონისძიებათა კომპლექსს.

მაგალითად, შუა აზიის რესპუბლიკებსა და ᲧᲐᲖᲐᲮᲔᲗᲨᲘ მიმდინარე წელს ოპერაცია „ᲧᲐᲧᲐᲠᲘᲡ“ განხორციელებას წინ უსწრებდა ანტინარკოტიკული კანონმდებლობის ახსნა-განმარტებისათვის გაწეული მნიშვნელოვანი საერთო პროფილაქტიკური მუშაობა. მარტო ოპერაციის პირველი ეტაპის დროს გამოვლინდა და მოიხსნა ᲧᲐᲖᲐᲮᲘᲡᲐ და ᲙᲐᲜᲐᲓᲐᲨᲘ 1442 უკანონო ნათესი, ლიკვიდირებულია 2,7 ათასი ჰექტარი ველური კანაფის ნათესი. უკანონო ბრუნვიდან ამოღებულია თითქმის 900 კილოგრამი ნარკოტიკული საშუალება, აღკვეთილია „შავ ბაზარზე“ 1,8 მილიონი მანეთის ნარკოტიკების შეტანა.

ბრიფინგზე აღინიშნა, რომ, როგორც ანალიზი ცხადყოფს, უკანონო ბრუნვიდან ამოღებულია სულ ნარკოტიკულ საშუალებათა 15-20 პროცენტი, იმ პირთა რეალური რიცხვი კი, რომლებიც მას იყენებენ არასამედიცინო თვალსაზრისით, დაახლოებით ხუთჯერ მეტია. ამიტომ ცხადია, რაც უფრო მეტი ძალა და საშუალება მოხმარდება ამ ნეგატიური მოვლენის წინააღმდეგ ბრძოლას, მით უფრო მეტად გამოვლინდებიან დამნაშავეებიც და ნარკოტიკების მომხმარებელი პირებიც.

ᲧᲣᲠᲜᲐᲚᲘᲡᲢᲔᲑᲘᲡ ᲘᲡᲐᲣᲑᲠᲜᲔᲜ იმის შესახებ, თუ როგორ ასრულებენ თურქმენთისა და ამურის ოლქის შინაგან საქმეთა ორგანოები ᲡᲙᲙ ცენტრალური კომიტეტის დადგენილებას ნარკომანიის წინააღმდეგ ბრძოლის გაძლიერების შესახებ. პასუხი გასცეს კორესპონდენტთა მრავალ კითხვას.

(ᲡᲐᲙᲓᲔᲡᲘ).

ᲨᲔᲛᲝᲗᲮᲕᲔᲕᲐ

ᲓᲐᲘᲞᲣᲭᲐ ᲢᲠᲐᲚᲚᲔᲠᲘ

ᲑᲐᲚᲢᲘᲘᲡ ზღვაში ჩაიძირა საბჭოთა ტრალერი „ლადუშკინო“, რომელიც ფინეთის ფირმა „სუომენ პეტროლის“ ტანკერმა „ტებო სტარმა“ გატარნა.

კატასტროფა 6 სექტემბერს მოხდა მოსკოვის დროით 1 საათსა და 45 წუთზე გოტლანდის კუნძულის მიდამოებში, სადაც ტრალერი თევზსაჭერი ექსპედიციის შემადგენლობაში მუშაობდა.

გვიან ღამით, როდესაც ეკიპაჟები, სავახტო სამსახურების გარდა, იხვენებდნენ, „ლადუშკინოს“ დაეჯახა 110 მეტრი სიგრძის ფინური ტანკერი, რომელიც დიდი სიჩქარით მიდიოდა. მცირე ტრალერი მიეყენებული ძლიერი დარტყმის შედეგად ისე დაზიანდა, რომ იგი სულ რამდენიმე წუთში ჩაიძირა დაახლოებით 50 მეტრ სიღრმეზე.

ჯერჯერობით ეკიპაჟის თხუთმეტ წევრთაგან ნაპოვნია მხოლოდ რაციის უფროსი, რომელიც ვერტმფრინავით ჩაიყვანეს შვეიცარიაში. ის იგი ისე გარდაიცვალა, რომ გონს არ მოსულა. ახლა მიმდინარეობს დანარჩენ მეგადურთა ინტენსიური ძიება, რომელშიც ექსპედიციის ათი გემი მონაწილეობს. გაერთიანებამ თავისი აგენტის პირით შეუთვალა შვედებს, ნება დართონ მყვინთავებს, გამოიკვლიონ ჩაძირული გემი და ამოიტანონ დაღუპულთა ნეშტი, თუ მიაგნეს.

* * *

მოსკოვში გამართულ ბრიფინგზე სსრ კავშირის საგარეო საქმეთა სამინისტროს წარმომადგენელმა დაიმოწმა საინფორმაციო საგენტოს ცნობები და თქვა: ფინელი კაპიტანი ავარიას იმით ხსნის, რომ შეეცადა გზა დაეთმო ერთი თევზსაჭერი გემისათვის, ამ დროს კი დაეტაკა მეორეს. საბჭოთა კავშირის მხრივ შეიქმნა კომისია, რომელიც გამოიძიებს ავარიის გარემოებებს.

ფინეთის დეპეშათა სააგენტო იუწყება, რომ ამ ფირმის ოპერატიულმა ხელმძღვანელმა, რომელსაც ტანკერი „ტებო სტარი“ ეკუთვნის, საზღვაო კაპიტანმა ვ. ნიტასენმა ფინეთის დეპეშათა ბიუროს წარმომადგენელს უთხრა, რომ თუმცა კატასტროფის ღამე ბნელი იყო, გემის ჩირაღდნები კარგად ჩანდა.

(ᲡᲐᲙᲓᲔᲡᲘ).

● ᲘᲣ�გᲝᲡᲚᲐᲕᲘᲐ

ᲕᲐᲨᲘᲜᲒᲢᲝᲜᲘ ᲐᲠᲚᲕᲔᲕᲡ ᲮᲔᲚᲨᲔᲙᲠᲣᲚᲔᲑᲐᲡ

ᲑᲔᲚᲒᲠᲐᲓᲘ. პანამის ტერიტორიის ნაწილი ამჟამად ოკუპირებული აქვს ამერიკის შეერთებულ შტატებს, რომელიც ცდილობს შეინარჩუნოს თავისი სამხედრო ყოფნა პანამის არხის ზონაში 2000 წლის შემდეგაც.

ეს განაცხადა აქ გამართულ პრესკონფერენციაზე მიუმხრობელი ქვეყნების სახელმწიფოთა და მთავრობათა მეთაურების მიმდინარე მე-9 კონფერენციის მონაწილე რესპუბლიკის დელეგაციის მეთაურმა კარლოს ოსორეს ტიპალდოსმა, პანამის დროებითმა ვიცე-პრეზიდენტმა.

ვაშინგტონმა დაარღვია ხელშეკრულება, თქვა მან, რომლის თანახმად ამერიკის შეერთებულ შტატებს ამ ათასწლეულის დასლევს უნდა გაეთავისუფლებინა პანამის არხის ზონა თავისი ყოფნისაგან. ჯარის ქვეგანაყოფების რიცხვის შემცირების ნაცვლად მიმდინარეობს ამის საწინააღმდეგო პროცესი, როგორც პანამის წარმომადგენელმა თქვა, ამერიკის ადმინისტრაცია ისწრაფვის სამხედრო და პოლიტიკური ზეგავლენა მოახდინოს ქვეყნის მთავრობაზე.

● ᲡᲐᲚᲕᲐᲓᲝᲠᲘ

ᲡᲐᲛᲨᲕᲘᲓᲝᲑᲝ ᲛᲝᲬᲝᲓᲔᲑᲐ

ᲯᲐᲕᲐᲜᲐ. სალვადორის ეროვნული დიალოგის მუდმივი კომიტეტის ხელმძღვანელობამ მოუწოდა ცენტრალური ამერიკის ამ ქვეყნის მთავრობასა და ფარაბუნდო მარტის სახელობის ეროვნული განთავისუფლების ფრონტს შეწყვიტონ საბრძოლო მოქმედება და დადონ ორდღიანი ზავი ცენტრალური ამერიკის დამოუკიდებლობის 168 წლისთავის დღესასწაულობის პერიოდისათვის.

როგორც ᲟᲣᲠᲜᲐᲚᲘᲡᲢᲔᲑᲗᲐᲜ შეხვედრის დროს აღინიშნა კომიტეტის კოორდინატორმა ედგარ პალასიოსმა, 14-15 სექტემბრის განმავლობაში დაზავება შეიძლება გახდეს მთავრობისა და აბორიგენთა მხრივ კეთილი ნების ტესტი.

● ᲐᲕᲡᲢᲠᲐᲚᲘᲐ

ᲛᲗᲐᲕᲠᲝᲑᲘᲡ ᲒᲐᲓᲐᲬᲧᲕᲔᲢᲘᲚᲔᲑᲐ

ᲙᲐᲜᲑᲔᲠᲐ. ავსტრალიის მთავრობამ მიიღო გადაწყვეტილება კომპენსაცია გადაუხადოს ქვეყნის მოქალაქეთა ჯგუფს, რომლებიც სერიოზულად დაზარალდნენ ბირთვული გამოცდების შედეგად, 50-60-იან წლებში დიდი ბრიტანეთი რომ აწარმოებდა კონტინენტის ტერიტორიაზე. ეს გამოაცხადა ავსტრალიის სოფლის მეურნეობისა და ენერგეტიკის მინისტრმა ჯონ კერნმა აქ გამართული მინისტრთა კაბინეტის სხდომის შემდეგ.

როგორც მან თქვა, კომპენსაციას გადაუხდიან ათზე მეტ პირს, რომლებიც ამჟამად სხვადასხვა ფორმის კიბოთი არიან დაავადებული, ისინი ყველანი ყოფილი სამხედრო მოსამსახურეები არიან.

ᲛᲔᲓᲘᲪᲘᲜᲐ

ᲔᲠᲗᲐᲓ ᲐᲚᲕᲣᲓᲒᲔᲗ ᲡᲐᲛᲘᲨᲠᲝᲑᲐᲡ!

ᲒᲕᲭᲘᲠᲓᲔᲑᲐ ᲔᲠᲗᲯᲔᲠᲐᲓᲘ ᲮᲛᲐᲠᲔᲑᲘᲡ ᲨᲐᲠᲘᲪᲔᲑᲘ, ᲡᲘᲪᲮᲚᲘᲡ ᲛᲐᲦᲐᲚᲘᲡ ᲡᲘᲡᲮᲚᲘᲗ...

ᲨᲘᲓᲚᲘᲡ საშიშროება გვიახლოვდება! ახლა მთელ მსოფლიოში განგაშია ატეხილი ამ უმძიმესი დაავადების — შიდსის წინააღმდეგ, რომელიც XX საუკუნის შავ ჭირად არის მიჩნეული. ყოველდღიურად მსოფლიო საინფორმაციო სააგენტოები შემაშფოთებელ ცნობებს გადმოსცემენ შიდსის გავრცელების გამო, მედიცინას კი ამ მომაკვდინებელი სენის სამკურნალო საშუალება ჯერჯერობით არ გაიჩნია. ჯანდაცვის მსოფლიო ორგანიზაციის ცნობით, ამჟამად შიდსით 164 000 ავადმყოფია რეგისტრირებული, რვა-ათი მილიონი — ვირუსის მატარებელი, სულ იგი 149 ქვეყანაშია აღრიცხული.

მოგეხსენებათ, ცხოვრება მოითხოვს და კონტაქტები მსოფლიოს სრვადასხვა ქვეყნის ხალხებთან სულ უფრო ფართო ხასიათს იღებს. ადამიანთა ურთიერთობის გაფართოება ხელს უწყობს სხვადასხვა დაავადების, მათ შორის შიდსის სწრაფად გავრცელებას. თუ 1983 წელს, როცა პირველად იქნა გამოვლენილი იმუნოდეფიციტის ვირუსი, საბჭოთა კავშირში არც ერთი ადამიანი არ იყო ამ საშიში დაავადებით რეგისტრირებული, ამჟამად შიდსი რვა რესპუბლიკაშია გამოვლენილი. 289 საბჭოთა მოქალაქეა ამ ვირუსით დაავადებული, 115 ბავშვი — ინფექციის მატარებელია, შიდსით დაავადებული 339 უცხოელი მოქალაქე საბჭოთა კავშირიდან იქნა გასახლებული. მაგრამ, ვფიქრობთ, ეს არ არის სრული მონაცემები. შიდსით — ამ ინფექციური სნეულებით არა მარტო მეძავები, ჰომოსექსუალისტები, მსუბუქი ყოფაქცევის პირები ავადდებიან, არამედ, სამწუხაროდ, შეიძლება შეეყაროს სრულიად უმანკო არსებას — ბავშვს. განა ასეთი აღმაშფოთებელი ამბავი არ მოხდა ელისტაში, ვოლგოგრადში, როცა არასტერილიზებული შპრიცით დაავადეს პატარები და მათი დედები.

ამ ამბავმა ერთხელ კიდევ ცხადყო, თუ რა საშიშ მდგომარეობაში ვიმყოფებით. ჩვენში ჯერჯერობით არ ხდება ერთჯერადი შპრიცების გამოშვება, რაც ერთგვარად დაგვიცავდა შიდსისა და სხვა ინფექციური დაავადებისაგან. ასევე არ გვაქვს ერთჯერადი გამოყენების სისხლის გადასხმის სისტემა — წვეთოვანა, შიდავენური კათეტერები და სხვ.

როცა ასეთი მძიმე სენია გავრცელებული, დიდ სიფრთხილეს მოითხოვს ყველა ის სამედიცინო მანიპულაცია, რაც სისხლთან არის დაკავშირებული, განა ნაკლებად საშიშია ქირურგიული მკურნალობა? ექიმი-სტომატოლოგი, მართალია, სტერილიზებული ინსტრუმენტებით მუშაობს, მაგრამ ძირითად იარაღს რა უყოს, ბორმანქანის მხვრეტავის გამოცვლა და სტერილობა ყოველი პაციენტის მკურნალობის შემდეგ, დიდ სიძნელესთან სრის დაკავშირებული.

შიდსით დაავადებულნი უკვე აღრიცხული არიან, როგორც აღვნიშნეთ, ვოლგოგრადში, ელისტაში, აგრეთვე ოდესაში, დონის როსტოვში, სოჭში... სულ ახლოს ჩვენს რესპუბლიკასთან.

ადამიანები რომ დავიცვათ, ეს — დღევანდელ დღეს ᲛᲔᲡᲐᲛᲔᲣᲚᲝ ᲝᲛᲘᲡ ᲬᲚᲔᲑᲨᲘ ჩვენი ხალხი როგორ უანგაროდ გაიღებდა ფულსა თუ ოქროს საბრძოლო იარაღის შესაძენად, რათა წ�შეეტანათ ფაშიზმზე გამარჯვებაში, დღეს ჩვენ საფრთხის წინაშე ვდგავართ, უხილავი ვერაგი მტერი ეპარება ჩვენს ჯანმრთელობას, ჩვენი შვილების სიცოცხლეს, მაშ, ძვირფასო ქალაბო, გავიღოთ სულ მცირეოდენი ნივთი ჩვენი სამკაულებიდან და დავეხმაროთ ქვეყანას.

ამ ძვირფასი ნივთების, საიუველირო ნაწარმისა და ვალუტის მისაღებად უკვე მზად არიან რესპუბლიკის სახელმწიფო ბანკები. **სსრ კავშირის სახელმწიფო ბანკის საქართველოს რესპუბლიკურ ბანკში გულმოწყალებისა და ჯანმრთელობის ფონდის სპეციალური ანგარიშია გახსნილი — № 704000001**, ამ ანგარიშზე, უფლას, როგორც საბჭოთა კავშირში ისე საზღვარგარეთ მცხოვრებ ჩვენს კეთილმოსურნეებს შეუძლიათ გადმორიცხონ როგორც ვალუტა, ისე საიუველირო ნივთი.

როგორც სსრ კავშირის სახელმწიფო ბანკის საქართველოს რესპუბლიკური ბანკის გამგეობის თავმჯდომარემ **ᲕᲚᲐᲓᲘᲛᲘᲠ ᲯᲐᲓᲔᲘᲨᲕᲘᲚᲘᲐ** გვითხრა, მათ მზარი დაუჭირეს ამ კეთილშობილურ პატრიოტულ ინიციატივას. გაიმართა საქართველოს ბანკების საბჭოს კრება, რომელზეც მიიღეს მიმართვა რესპუბლიკის ბანკების ყველა თანამშრომლისადმი, რათა გახსაკუთრებული გულისყურითა და მზრუნველობით მოეკიდონ ამ საქმეს, შეუქმნან მოსახლეობას ყველა პირობა იმისა, რომ ყოველგვარი დაბრკოლების გარეშე მიიღონ შეწირულობა, თუ საჭირო გახდება, ბინაზეც მივიდნენ მათთან და ასე ჩაიბარონ სათანადო ნივთი, საჭირო გაფორმებითა და აღწერილობით.

თბილისის, აგრეთვე რესპუბლიკის ყველა ქალაქისა და რაიონის „ბინსოცბანკის“, „მრეწვმეწნბანკის“, „აგრომშენბანკის“ დაწესებულებებს თანამშრომლებს დაეგზავნათ ინსტრუქციები, თუ როგორ უკეთ მოემსახურონ ხალხს ამ კეთილშობილური მიზნის განსახორციელებად.

თბილისის „ბინსოცბანკის“ საბჭურთალოს განყოფილებაში უკვე მიიტანეს პირველი შეწირულობა — ოქროს ნივთი, იგი შეიტანა საქართველოს გულმოწყალებისა და ჯანმრთელობის ფონდის თავმჯდომარის პირველმა მოადგილემ თეიმურაზ თოფურიამ. იმედია, ჩვენი საზოგადოებრიობა აქტიურ მონაწილეობას მიიღებს „შიდსის საწინააღმდეგო აქციაში“, რითაც დაჩქარდება ერთჯერადი ხმარების შპრიცებისა და სხვა სამედიცინო ხელსაწყოების დამამზადებელი ქარხნის მშენებლობა საქართველოში.

ჩვენი გაზეთი შეიცდება ხშირად მოგაწოდოთ ცნობები იმ პატიროტ მოქალაქეთა და ცალკეული კოლექტივების შესახებ, ვინც ამ მეტად მძიმე მდგომარეობაში გვეხმარება, დიდ საქმეში წვლილი შეაქვს სამშობლოს საკეთილდღეოდ, ჩვენი სიცოცხლის გადასარჩენად.

ᲚᲐᲠᲘᲡᲐ ᲮᲣᲒᲣᲚᲣᲠᲘ.

ᲛᲔᲛᲙᲕᲘᲓᲠᲔᲝᲑᲐ

ᲪᲐᲫᲠᲘᲡ ᲐᲮᲐᲚᲘ ᲡᲘᲪᲝᲪᲮᲚᲔ

ᲛᲜᲐᲮᲔᲚᲘᲔᲚᲘ ოდითგანვე აღფრთოვანებაში მოყავდა ნორიოს მიდამოებში მდებარე ქართული ხუროთმოძღვრების უნიკალურ ძეგლს — ღვთაების სამონასტრო კომპლექსს. იგი მეექვსე საუკუნეში დააარსა ერთ-ერთმა ასურელმა მამამ ანტონ მარტყოფელმა (მარტყოფელმა). მთავარი ნაგებობაა გუმბათოვანი ტაძარი, რომელმაც მრავალი გადაკეთების შემდეგ საბოლოო სახე XIX საუკუნეში მიიღო. ტაძარი ნაგებია თლილი ქვის ვეება ლოდებით და უხვადაა შემკული ეროვნული ჩუქურთმებით, გარს აკრავს სათოფურებიანი გალავანი. მონასტრის აღმოსავლეთით, მთაზე აღმართულია ანტონ მარტყოფელისვე მიერ აგებული კოშკი. ოთხსართულიანი სამრეკლო შემდგომში კალატოზ ახვერდას აუგია.

ღვთაების სამონასტრო კომპლექსი ხანგრძლივი დროის მანძილზე მიტოვებული იყო: ხანდახან თუ მიაკითხავდნენ ექსკურსანტები. დღეს იგი კვლავ ჩადგა მოქმედ საკულტო დანესებულებათა მწყობრში, ქართველი ერისა და მისი კულტურის სამსახურში.

მის საზეიმო კურთხევას უამრავი ადამიანი დაესწრო. ეს მოვლენა ხალხს გულითადად მიულოცა სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქმა, უწმინდესმა და უნეტარესმა ილია მეორემ. გაიმართა წირვა. მონასტრის გამგებლად მამა ზაქარია ძინძიბაძე აკურთხეს.

ᲓᲐᲕᲘᲗ ᲒᲘᲠᲬᲐᲫᲔ,
„ᲙᲝᲛᲣᲜᲘᲡᲢᲘᲡ“ ᲡᲐᲯ. ᲙᲝᲠᲠ.

ᲡᲞᲝᲠᲢᲘᲡ ᲐᲛᲑᲔᲑᲘ

ᲤᲔᲮᲑᲣᲠᲗᲘᲡ ᲢᲐᲚᲦᲐᲖᲔ

ᲑᲐᲡᲣᲚ ოთხშაბათს ევროპის სტადიონებზე გაიმართა მსოფლიო ჩემპიონატის შესარჩევი მატჩები. სსრ კავშირის ფეხბურთელთა ნაკრებმა, რომელიც მესამე ჯგუფში ასპარეზობს, ვენაში ითამაშა ავსტრიის ეროვნულ გუნდთან. ეს შეხვედრა დამთავრდა ფრედ — 0:0. ჩვენი გუნდის შემადგენლობაში იყვნენ: ჩანოვი, ბეხონოვი, ხიდიატულინი, ო. კუზნეცოვი, გორლუკოვიჩი, მიხაილიჩენკო, ჩერენკოვი (ალეინიკოვი), ლიტოვჩენკო, ზავაროვი, პარტასოვი და დობროვოლსკი. აღსანიშნავია, რომ ორივე გუნდის მთავარი მწვრთნელები ვ. ლობანოვსკი და ი. ᲮᲘᲫᲘᲠᲑᲔᲠᲒᲠᲘ მატჩის სახლოო შედეგით კმაყოფილი არიან. ოღონდ ეს არის, ფეხბურთელთაგან ისინი უფრო საზრიან თამაშს ელოდნენ. ამავე ჯგუფში გდრ-ის ნაკრებმა დაამარცხა ისლანდიელთა კოლექტივი — 3:0. დღეისათვის გუნდების სატურნირო მდგომარეობა ასეთია:

	თ.	მ.	ფ.	წ.	ბ.	ქ.
სსრ კავშირი	6	3	3	0	8-2	9
ავსტრია	6	2	3	1	6-6	7
თურქეთი	5	2	1	2	8-6	5
გდრ	6	2	1	3	7-9	5
ისლანდია	7	0	4	3	4-10	4

როგორც ხედავთ, სსრ კავშირის ნაკრებს ფინალის საგზური პრაქტიკულად უკვე უზრუნველყოფილი აქვს. ფინალის კიდევ ერთი ადგილისთვის ბრძოლაში ავსტრიელებს ᲧᲣᲙᲔᲗᲘᲡ მდგომარეობა აქვთ, ვიდრე თურქეთისა და გდრ-ის ფეხბურთელებს. თუმცა, ისიც უნდა ითქვას, რომ ამ სამეულიდან ფინალში მოხვედრის იმედი ჯერ არც ერთ კოლექტივს არ გადასწურვია. ახლა კი გთავაზობთ ევროპის მესამე ჯგუფში გასამართავი კვალიფიკაციური მატჩების. განრიგი: 20 ᲡᲔᲥᲢᲔᲛᲑᲔᲠᲘ. ისლანდია — თურქეთი; 8 ᲝᲥᲢᲝᲛᲑᲔᲠᲘ. გდრ — სსრ კავშირი; 25 ᲝᲥᲢᲝᲛᲑᲔᲠᲘ. თურქეთი — ავსტრია; 8 ᲜᲝᲔᲛᲑᲔᲠᲘ. სსრ კავშირი — თურქეთი; 15 ᲜᲝᲔᲛᲑᲔᲠᲘ. ავსტრია — გდრ.

ევროპის სხვა შერჩევით ჯგუფებში გამართული კალენდარული მატჩების შედეგები კი ასეთია: შვეიცარია-ინგლისი (მეორე ჯგუფი) — 0:0; ფინეთი-უელსი (მეოთხე ჯგუფი) — 1:0, იუგოსლავია-შოტლანდია — 3:1 და ნორვეგია-საფრანგეთი (ორივე მეხუთე ჯგუფი) — 1:1; ჩრდილოეთ ირლანდია-უნგრეთი (მეექვსე ჯგუფი) — 1:2, ბელგია-პორტუგალია (მეშვიდე ჯგუფი) — 3:0.

გთავაზობ ერთ შედეგსაც: სამხრეთ ამერიკის მეორე შერჩევით ჯგუფში ითამაშეს ეკვადორისა და

„ᲗᲝᲕᲚᲘᲡ ᲯᲘᲭᲔᲑᲘ“

ᲐᲛᲘᲔᲠᲘᲓᲐᲜ ხუთი ქართველ მთამსვლელს ექნება ალპინისტთა შორის ყველაზე პრესტიჟული — „თოვლის ჯიქნის“ წოდება, რომელიც ჩვენს რესპუბლიკაში პირველებს მიენიჭათ **ᲠᲝᲛᲐᲜ ᲑᲘᲣᲤᲐᲨᲕᲘᲚᲘ, ᲗᲐᲛᲐᲖ ᲑᲔᲥᲐᲜᲘᲫᲔ, ᲑᲘᲖᲘᲐ ᲑᲘᲖᲐᲕᲨᲘ, ᲐᲖᲘ ᲑᲘᲖᲐᲜᲘ** და **ᲐᲛᲘᲠᲐᲜ ᲓᲝᲚᲘᲫᲔ.**

„თოვლის ჯიქნის“ წოდებას ანიჭებენ მხოლოდ იმას, ვინც დაიპყრობს ჩვენი ქვეყნის ტერიტორიაზე მდებარე ოთხ შვიდათასიან მწვერვალს. ეს ყველა პირველი კლასის მთამსვლელს როდი ძალუძს. ჩვენმა მთამსვლელებმა წარმატებით გაართვეს თავი ამოცანას, და ცხადია, ამ საპატიო ტიტულს დაეუფლნენ.

ᲐᲛᲘᲜᲓᲘ

ᲓᲦᲔᲡ დასავლეთ საქართველოში მოსალოდნელია წვიმა, ზოგან ძლიერი, ᲰᲔᲥᲐ-ᲥᲣᲮᲘᲚᲘ, დასავლეთის ქარი 7-12 მეტრი წამში, ტემპერატურა — ბარსა და მთაში 23-28, მაღალმთიანეთში 17-22 გრადუსი.

აღმოსავლეთ საქართველოში — ზოგან ხანმოკლე წვიმა, ᲰᲔᲥᲐ-ᲥᲣᲮᲘᲚᲘ, დასავლეთის ქარი 9-14 მეტრი წამში, ტემპერატურა — ბარში 25-30, მთაში 22-27, მაღალმთიანეთში 19-23 გრადუსი.

ᲗᲑᲘᲚᲘᲡᲨᲘ — ხანმოკლე წვიმა, ᲰᲔᲥᲐ-ᲥᲣᲮᲘᲚᲘ, დასავლეთის ქარი 9-14 მეტრი წამში, ტემპერატურა — 28-30 გრადუსი.

რედაქტორის მოადგილე
**მ. ᲣᲒᲠᲔᲮᲔᲚᲘ